

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

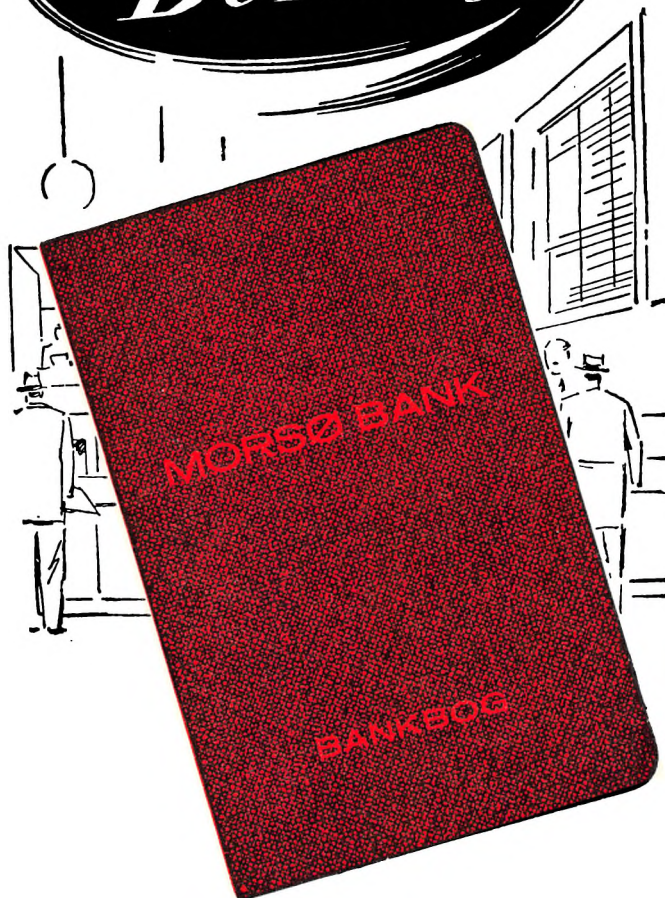
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

1971

JULPÅMORS

*En bog
De børeje*

MORSØ BANK

NYKØBING MORS

Telefon 72 14 00 *

Filialer i

GLYNGØRE, KARBY, Ø ASSELS og SUNDBY

Holdepladser i

Flade, Frøslev, Redsted, Sejerslev, Sdr. Dråby, Tæbring, Vils og Ø. Jølby

**En god
JUL**
begynder hos
Deres Specialforretning

Her finder De øens største udvalg i kjoler og frakker
fra landets førende fabrikker

Kæmpeudvalg
i følgende:

**Kjoler
Frakker
Samlesæt
Nederdele
Strik
Maxi
Hatte
m. m.**

Vort speciale

Kjoler
i gode fruesnit
indtil str. 54

Med lokaler og vinduer festlig pyntet byder vi Dem
velkommen til et imponerende og moderne udvalg
til populære priser, og dette i forbindelse med venlig
og behjælpelig personale gør, at flere og flere hand-
ler hos

Konfektionshuset

Deres moderne specialforretning
i gågaden
telefon 72 12 12

Mi gammelmuer

*Da a mist mi Mue, wa a et ret stue,
saa binn ka a knap nok how,
men saa wa der jen, der bi' Gammelmue,
fur binn mot a relenok low!*

*Mi Gammelmue bun wa rynket aa gro,
aa tændløs aa ring te aa si',
aa styrbjennet saa hun haad svær ve aa go,
saa aalting sku ha si Ti'.*

*Men Ti' de haad Gammelmue rigele aa,
aa hun saaj da osse saa tit:
»ta et mæ Row, ta et baare mæ Row,
saa kommer et let etter let.*

*Hvaffur haar I saa faale traant,
som I da flyvver aa faabr.
Nej, ta et mæ Row i jæ davle Dont.
Hva jawwer I etter, bett' Baabr.*

*I Gammelmue hinne bette Stow
va der et faale møj Plads,
men a ka da saa tyddele how,
te dær va a val tepas.*

*Gammelmue bun haad altier Staahn,
fur søhn bette jen som mæ.
Hun strøg mæ saa nænele mæ binne Haahn,
nær nøj hoj gjov mæ Fotræd.*

*Te binn' ku a rolle go mæ mi Klaw,
fur aalting vest Gammelmue Raa'.
Saa møj haj bun lær' i de manne Daw,
hun haad løwwed' far mæ bitte Baae.*

*Mi stuer Søskend vill gjæ drell:
do æ Gammelmues Pattebaae!
soj de, men de ka sej, hwa di wel,
mi Gammelmue wa no saa svaar.*

*No sejer di, bun wa et aalti saa rehn,
de æ baare nøj, te di trour!
A töt, mi Gammelmue aalti wa pæn,
aa den bejst po den hiele Jour.*

*Gammelmue, bun ku hold sæ hjemm,
dær va hun aaltier aa find.*

— — — *Mi Gammelmue ka a aaller glemm',
hun løvver ino i mi Mind'.*

A. O.

Et sted alt...

Bygningsblokke
Isoleringsblokke
Fliser og plantesten
Murer- og pudsemørtel
Færdigblandet beton

...alt på et sted

Vils Cementstøberi

Beton- og Mørtelfabrik
v. Johannes Kankelborg Jensen
Vils, telefon 76 71 88

Jes Thiesen & Søn

TØMRERMESTRE

N. A. Christensensvej 8
telefon 72 02 33

at den, der har sparet penge op, er bedre rustet til at imødegå modgang, hvis sådan skulle indtræffe, og med den høje rente er problemet værd at beskæftige sig med. Det giver selvtillid at have en reserve i ryggen.

En god bankforbindelse er penge værd.

MORSLANDS FOLKEBANK
AKTIESELSKAB

INDHOLD

Mi gammelmuer	1
Historien, som er elsket over alle andre	4
<i>Verner Stensgaard</i>	
Et år er gået	5
<i>Carl H. Christensen</i>	
Landbyens veteraner omkring 1914	7
<i>Jens Molbæk.</i>	
Fra hyrdedreng til blikkenslagermester	12
<i>Chr. Pedersen</i>	
Du lille travle sjæl	16
<i>Hans Bakgaard</i>	
Gullerup Friskole	18
<i>Signe Ringgaard</i>	
Barneminder fra Gullerup ...	20
<i>Anna Thorsen</i>	
Striden om børnealtergang ...	22
<i>Karl Aage Madsen</i>	
Agerø får en dæmning	26
<i>Ole P. Colding</i>	
Minder fra en svunden tid ...	30
<i>Kirstine Overgaard</i>	
Fest på Salgjerhøj	32
<i>Vald. Henriksen</i>	
Ann Mari hinner Hjaetanfald .	33
Patient på Nykøbing M. sygehus i februar 1905	38
<i>Katrine Baarstrøm</i>	
Der skal stærk bien te aa bær goo dav	41
<i>Jakob Albrektsen</i>	
Hvad ønsker folk på Mors sig af fremtiden	43
<i>Jakob Nyborg</i>	
Sneflokke kommer vrimlende	45
<i>Gerda Hegnet Bach</i>	
Tre små trolde	47
Fy, slemme, slemme kat	48

Udgiver:

Nykøbing Mors KFUM

Redaktion:

Holck Andersen

P. Maatof

Jakob Albrektsen

Tryk:

Morsø Bogtrykkeri

Forsidetegning:

Ansgarkirken i Ø. Jølby

9. ÅRGANG

Jul på Mors 1971

Julen nærmer sig — et umiskendeligt tegn herpå er udsendelsen af »Jul på Mors«, som atter forsøger at bringe en hilsen til alle morsingboer i form af artikler, digte og lign., skrevet om Mors og ofte af morsingboer.

Redaktionen vil gerne her bringe en tak til alle, der har bidraget til bladet med artikler og digte. Tak til annoncørerne for deres forståelse.

Vi vil også gerne opfordre alle til at være os behjælpelig med at gøre fremtidige numre af »Jul på Mors« så gode som muligt ved at indsende artikler, digte og gamle billeder. Send det venligst til redaktionen for »Jul på Mors«, Nykøbing Mors.

»Jul på Mors 1971« uddeles gratis til husstande i Nykøbing, men kan også købes i kiosker og hos boghandlere eller ved Morsingboforeningen i København. Det kan også lade sig gøre at bestille det hos KFUM, Nykøbing Mors, så vil bladet blive tilsendt.

Redaktionen skal også henlede opmærksomheden på billedheftet »Det gamle Nykøbing Mors«. Det er et fornemt billedværk, som i tekst og billeder fortæller om Nykøbing Mors fra 1884 til 1914. Bogen kan købes hos boghandlerne, og prisen er 29,85

Idet vi takker for samarbejdet om »Jul på Mors«, ønsker vi alle morsingboer både indenøjs og udenøjs en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

red.

Historien, som er elsket over alle andre

»Lige så vældigt udspændt fra det allermindste til det allerstørste er den fortælling, som folkene har elsket over alle andre, historien om Jesu fødsel, moder og barn, himmelfamilien i en stald, kongesønnen i fodertruget«, skriver Martin A. Hansen i »Orm og Tyr«. Elsket over alle andre er denne fortælling trods alt. End ikke vor tids hang til at bryde med det bestående har kunnet fratage den jævne mand hans barnlige glæde over vor gode, gamle danske jul, men mon ikke den enkelte af os vil have svært ved at sige, hvad det er ved julen, der glæder mest. Spørgsmålet er simpelthen, om vi er mere opmærksomme på »fodertruget« end på barnet deri, om altså julen for os består i mad og drikke og hyggelig stemning, eller i budskabet om barnet, der kom for at være iblandt os.

For vore forfædre har anledningen til at have nok i julens mad og drikke nok ikke på samme måde været til stede. Desto større og ædlere var uden tvivl deres glæde over festens virkelige indhold. Vi må sikkert give ovennævnte forfatter ret, når han med tanke på de første kristne her i landet fortsætter: »Første gang den (fortællingen om Jesu fødsel) har lydt i en nordisk trækirke, duftende af harpiks, ved vintertid, da lergulvet opblødes af væden fra de stående menneskers skindsko, sne som smelter, da har den været et under for øret, øjnene bliver stive, og den store oplevelses stilhed og underlige dødskulde går gennem rummet, bevidstheden må et øjeblik opgive sig selv, afdø idet dette fuldstændig ubegribelige og dog dybt forståede trænger ind«.

Hvor finder vi hos os en lignende holdning til budskabet om, at Guds søn blev et menneske sammen med os? Hvem tør tale om »et under for øret« eller »dette fuldstændig ubegribelige«? Bestandig truer »fodertruget« med at blive dominerende, mens et stænk af kedsomhed blander sig med den almindelige julevelvære. Og det er egentlig indlysende, at når julen *er* et budskab fra himlen om en stor glæde, kan vi aldrig finde sand glæde i en jul, som vi selv *gør* til noget andet.

Julen er den tid, hvor vi i særlig grad viser hinanden opmærksomhed. Det behøver ikke at have noget med julens egentlige indhold at gøre, men vi skal ikke underkende den menneskelige værdi heri. At vi pynter for hinanden, at vi sender hilsener, at vi giver gaver, det er dog altsammen med til at varme om hjertet. Uden den personlige kontakt og uden at føle hengivenhed kan vi ikke leve. Faren for, at hjerterne skal fryse til is, vokser i takt med datamaskinernes snurren. Vor tilværelse bliver til et stykke kold, teknisk beregning. Og kontorerne bliver så store og så fjerne. Det upersonlige truer med at erobre os, som dog er skabt til at leve af personligt op-

levet hengivenhed, ja af kærlighed. Jo, skikkene har deres værdi. De afspejler lidt af julens sande indhold, men de *er* ikke den virkelige jul. Her må vi et andet sted hen.

Lad os da rette hele vor opmærksomhed mod barnet i (skal vi nu sige) krybben. Her er julens kerne. Her er det, som al vor visen opmærksomhed kun er en svag afglans af: at Gud ikke kunne undlade at vise os en helt enestående opmærksomhed. Vore forsøg på at vise hengivenhed kommer til kort i sammenligning med hans gennemførte gerning, hvormed han indeslutter os i sin fuldkomne kærlighed. Synes du nu, at den kolde, beregnende lovmæssighed er ved at isne også dit hjerte, så det krymper sig i angst for både livet og døden, så se igen på barnet. Her har du tegnet på, at Guds kærlighed gerne vil have lov at beherske også dig. Hvor den får magt, høres englens »Frygt ikke!«

Guds kærlighed var så uforbeholden, at han endog løb den risiko at udlevere sin søn til vort forgodtbefindende. Og vi, der siden Kains og Abels dage har haft for skik at slå hinanden ihjel, vi gjorde — vi *gør* — da heller ingen undtagelse med Guds søn. *De* dræbte ham engang på korset, og *vi* dræber ham med vore utallige forsøg på at have nok i »fodertruget«. Bag os har vi en endeløs række af tilsyneladende vellykkede forsøg på at bede os fri for »barnet«.

Dog stilles barnet os endnu en gang for øje i denne jul. Det er just det underfulde ved, at vi må fejre jul igen. Denne jul er Guds fornyede forsøg på at slutte kærlighedens personlige kontakt med os. Måtte også dette forsøg være vellykket.

Og lad os gå med stille sind
som hyrderne til barnet ind.

Verner Stensgaard.

Et år er gået...

Af borgmester Carl H. Christensen

Redaktionen af »Jul på Mors« har anmodet mig om at skrive lidt om ovenstående — nærmere betegnet: Et år er gået for Morsø kommunes første borgmester — og tanker i forbindelse hermed.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed komme ind på, hvad der er sket i Morsø kommune i det svunde år. Det har den opmærksomme læser af dagspressen sikkert fulgt med i.

Dagene omkring 1. april 1970 gik med travlhed og kulminerede i et forrygende snevejr akkurat den 1. april.

Var det aprilsnar? Nej, når jeg som Jeppe På Bjerget kneb mig i armen, da jeg sammen med Thomas Have og kommunaldirektøren gik igennem Algade, så var det »jeg«. Hvilke tanker rører der sig så i en ved en sådan spadsere-tur, hvor man hilser på kendt og ukendt? Hvad tænker man, når man pludselig står overfor en gammel bekendt, som man har været »dus« med i 5 år, og han så pludselig begynder at sige »De« og minsandten om han ikke også sagde »Hr. borgmester«? Midt i glæden får man pludselig lyst til at stikke af, at opgive det hele — bare igen at

- * prima møbler
- * udstrakt service
- * største udvalg
- * fornuftige priser

Vils Møbler

BRDR. BJØRNSGAARD

Vils Mors . telefon 76 70 20

Gå i gågaden - gå i

ALGADES VAREHUS

og gør gode gågade-indkøb

Ind i den store, friske
tøjforretning midt i gå-
gaden - til det største
udvalg i smart tøj til
piger og damer...

Slacks,
fløjl m. foer 25.00
str. 4-12 ..

Courtelle
slacks 49.85
str. 38-48

Algades Varehus

- stedet hvor man køber julegaver

blive »civil«. (Jeg er heldigvis igen blevet »dus« med forannævnte bekendt!). Er det da så attråværdigt, så glædeligt at være borgmester? Og kan du nu også klare opgaven? Kan du — selv om du ganske vist har været »borgmester« i 5 år i en mindre landkommune med 1000 indbyggere — klare opgaven med 25.000 indbyggere? Besvarelsen af de 2 sidste spørgsmål skal jeg overlade til dig, kære læser!

Det første spørgsmål kan jeg nok selv klare! Må jeg besvare det derhen, at også denne medalje har en bagside, men ved nærmere overvejelse må jeg konstatere, at de lyse timer har været langt i overtal, takket være 20 kommunalbestyrelsesmedlemmer, der nok hver især kan have et standpunkt, men som altid er samarbejdsvillige, og som hidtil har kunnet bære over med mig, når jeg »går i vandet«. Jeg håber, at man vil gøre det i den resterende del af valgperioden.

Jeg er fra naturens hånd udstyret med et udmærket sovehjerte, og medaljens bagside, d. v. s. ærgrelser og skuffelser har ikke formået at ødelægge min nattesøvn, hvilket måske hænger sammen med, at arbejdsdagene har været lange (arbejde er jo den bedste medicin), og dette er årsagen til, at jeg nu og da har måttet sige nej til at deltage i dette eller hint møde.

Den største ærgrelse eller skuffelse? At det ikke har

været muligt at råbe centraladministrationen op, når vi både i skrift og tale har påvist, at samfundet Morsø stadig består, og at vi ikke kan være tjent med kun at skulle yde. Vi må også have en rimelig ret til at nyde godt af den udflytning eller decentralisering, som man taler så meget om. Vi møder endog en meget stor sympati, når vi sender en delegation til København, men derudover — ? Nå, lad mig nu passe på, at ærgrelse eller skuffelse ikke tager overhånd.

Når »Jul på Mors« udkommer, vil der næppe være længe til den søde juletid. Lad os da glæde os med hinanden over julen og over, at vi bor på Danmarks dejligste ø Mors.

Rigtig glædelig jul!

Carl H. Christensen.

En JULEGAVE må gerne være en TØJGAVE - en påskønnet gave!

Terrific
my
SALIK

the
best
jeans
in the
world!

ET NYT BUKSEMÆRKE HOS

For
19⁸⁵
får De f. eks.:

FLØJLSBUKSER
PELSHUER
SPORTSSTRØMPER
HANDSKER
m. m.

For
29⁸⁵
får De f. eks.:

PYJAMAS
SKJORTER
SLIDSSÆT
STEMM STRØMPER
UNDERTØJ m. m.

For
49⁵⁰
får De f. eks.:

SKINDHANDSKER
PELSHUER
PULLOVERS
SKJORTER
BUKSER m. m.

De finder gaveideer fra kr. 3,85 til kr. 785,00 hos

POUÅ

HERRE TØJ

Algade 17 . telefon 72 01 59

Landsbyens veteraner omkring 1914

Et karakteristisk træk i datidens landsby var de gamle krigsveteraner. Hver by havde sine — også min barndomsby: Næs, hvor vi havde hele 5.

Den ældste var uden sammenligning Peder Thissing. Han var helt i særklasse, idet han havde deltaget i 1848 krigen. Jeg mindes ham som en meget gammel, krum-bøjlet mand, der forsigtigt trippede rundt som aftægtsmand i den nordligste ejendom på Årbjerg. Der var naturligvis ikke megen krigskar tilbage her; men alene det at have kendt en mand, der må være født så langt tilbage som i 1820'erne, giver jo et vist historisk perspektiv, en vis samhørighed med de slægtled, der var før os.

Ellers gik veteranerne rundt mellem os som et levende stykke danmarkshistorie. Vi børn betragtede dem med en vis ærefrygt. Selv om der ikke i det daglige blev gjort

meget ud af dem, vidste vi dog fra vore forældre, hvad de havde været igennem, og hvad vi skyldte dem.

De var allerede dengang aftægtsfolk og tog ikke mere aktivt del i livet; men de nød at få en sludder og et spil kort med hinanden.

Og var der kongebesøg, vidste vi, at veteranerne, vore gamle venner, var reserveret plads i forreste række, og at kongen, Frederik den 8., der selv havde været med i 64, ikke glemte at hilse på nogle af dem. Hver fik et håndtryk og et venligt ord med på vejen.

Søren Neergaard var den af byens veteraner, jeg lærte bedst at kende, idet vi et par år boede under samme tag i Søndergaard i Næs. Han gik stiltørdigt rundt mellem os og fortalte ikke meget om sine krigsoplevelser; men ad omveje lærte vi hans historie at kende. Lærer Cl. Knud-

Også Morsø kommune anvender
WETROK rengøringsystem på
sine skoler og institutioner.

I anledning af julen sendes alle
medarbejdere de bedste ønsker
om en glædelig jul.

*25 års international erfaring - forlang ven-
ligst tilbud og demonstration.*

A/S VESTOL

Bredgade 22, 5560 Aarup, tlf. (09) 43 17 08

sen, Karby, der er gift med hans datterdatter, har suppleret min egen viden med flere interessante enkeltheder.

Som så mange andre af byens beboere stammede han oprindeligt fra Thy. Han var født i et fattigt hjem med mange børn i Hovsør nord for Thisted.

Efter soldatertjenesten fik han plads i Hvidbjerg, Mors, og blev her gift med en pige af den bekendte Mehl-familie. Hermed rykkede han op i gårdmandsklassen, noget der i datidens stærkt klassesdelte samfund virkelig betød noget.

Om Søren Neergaard hørte vi, at han blev indkaldt til at gøre tjeneste i Itzehoe. Umiddelbart må man jo undre sig over, at man anvendte nordjydske soldater i midten af det ærketyske Holsten. Men man må jo huske, at det var i helstatens tid, og at netop Holsten havde været arnestedet for oprøret i 1848.

Det kunne måske være sundt at have en ren dansk hær-afdeling placeret netop her, hvis der igen skulle opstå uro. Iøvrigt havde vi på den tid en dansk hær-afdeling så langt mod syd som i Altona.

Det var dog ikke meningen, at Holsten skulle forsvares i tilfælde af krig. Umiddelbart før krigen i 64 trak vi frivilligt alle danske tropper op til grænsen ved Dannevirke.

Søren fik altså besked om at give møde i Itzehoe. Der er jo langt fra Nordthy til Itzehoe. Jernbaner var der ingen af på disse kanter, og dagvogne var uoverkommeligt dyre. Han bestemte sig derfor til at tage turen til fods og gennemførte det. March- og kostpenge er jo nok blevet ud-

betalt, så der kunne tjenes en pæn skilling til brug i det fremmede.

For datiden var der ikke noget imponerende ved en sådan spadseretur. Studedriverne fra Mors tog hvert år turen ned i det holstenske, hjemad endda med træskoene i hånden. Hjemturen var nemlig på egen regning og gennemførtes på rekordtid.

De uge piger i Næs havde i min barndom det mundheld, at deres eventuelle kæreste skulle være villig til at gå 7 mil gennem blød pløjejord for at besøge dem. Ellers regnede de ham ikke for noget.

Nu er det jo nok muligt, at en så udholdende bejler mere hørte hjemme i pigernes ønskedrømmeverden end i virkeligheden.

Tilbage er dog den kendsgerning, at datidens karle — og piger med — var utrættelige fodgængere.

Da krigen endelig brød ud, var Søren ved Dannevirke og deltog senere i det tragiske tilbagetog til Dybbøl.

Her blev han alvorligt såret, dog ikke under hovedstormen den 18. april, men nogen tid før. Der var under hele belejringen mindre kampe foran linierne. En dag var hans afdeling kommen temmelig langt frem, da de fik kontakt med fjenden. I dækning bag et dige skød de løs på tyskerne med deres forladegeværer.

Nu var disse forladere ikke alene langsomme, men også ret uhåndterlige at lade og dermed farlige. Krudtet skulle

Køb julegaver hos... **RADIO-BAK!**

*Vi har endnu
mange varer til gammel
pris uden de
10 pct. import-afgift*

**Alt i båndoptagere,
kasettebåndoptagere, grammofoner,
højtalere og et
kæmpeudvalg i plader
og indspillede bånd**

Farve TV fra **5.490,-**
Sort-hvid TV fra **1.585,-**
Stereoradio fra **1.335,-**

Radio-centralen

Hans Jørgen Bak . Algade 18 . Nykøbing Mors . telefon 72 06 20

jo hældes ned i løbet, som derfor helst skulle holdes lodret. Derefter skulle man have fat i den lange ladestok for at trykke krudtet sammen. Det var derfor nødvendigt at løfte højre arm temmelig højt. Under en sådan ladning kom Søren's arm for højt op — ud af dækning — og en tysk kugle gik gennem armen, lige over albuen.

Det mærkelige var, at han overhovedet ikke mærkede noget. Det var hans løjtnant, der bemærkede, at blodet flød ned ad armen og farvede jakken rød. Han sagde: »Du er jo alvorlig såret, kammerat. Der er kun eet for dig at gøre — læg dig i dækning bag diget. Så kommer tyskerne nok og samler dig op. Du bliver fange, men bjerger livet. Vi andre, dine kammerater, må trække os tilbage hurtigst muligt og kan ikke tage dig med«.

Søren fulgte rådet, smed sig ned og ventede på tyskerne; men de kom ikke.

Tanken om fangenskab langt nede i Tyskland huede ham ikke. Han kan heller ikke undgå at have hørt, at øst-rigerne efter slaget ved Sankelmark simpelthen lod adskillige hårdtsårede ligge, så Flensborgs borgere fandt dem døde flere dage efter slaget.

Han besluttede derfor at prøve at nå til de danske linier. Med besvær fik han sig rejst, og langsomt, udmattet af blodtabet og med fare for beskydning bagfra arbejdede han sig tilbage til skanserne.

Her blev han naturligvis vel modtaget og snarest sendt til et feltlazaret i Sønderborg. Disse lazaretter var ret uhyggelige. Besøgende risikerede at falde over store baljer med amputerede arme og ben.

Den danske hærs ambulancetjeneste var heller ikke god. De sårede transporteredes endnu på bondevogne med halm. Pasteurs opdagelse af bakterierne's ansvar for sygdomme var knap nok gjort, langt mindre kendt og anerkendt, og Listers antiseptik er fra 1865. Et uforholdsmæssigt stort antal af ikke særlig hårdtsårede døde derfor af den såkaldte sårfeber.

Også Søren's sår udviklede sig i uheldig retning, så lægerne tilsidst tilrådede at amputere armen, noget Søren dog på det bestemteste modsatte sig. Hans ord fik lov at gælde, og han reddede på den måde både liv og arm.

Hæren fik jo ikke lov at blive længe på Als, men måtte evakueres til Fyn pr. skib. Endnu havde vi jo herredømmet til søs.

Neergaard og mange sårede med ham sendtes til København. Armen bedredes langsomt; men det tog lang tid, inden han helt genvandt sin førlighed.

Under rekonvalescensen fik han lov at gå ud i byen — i uniform. Her, fortalte han, mødte han en dag en officer. Da Neergaard endnu kun med vanskelighed kunne bevæge armen, undlod han at hilse.

Officeren kaldte ham derfor tilbage og overfusede ham på gammeldags soldatermaner. Da Neergaard omsider kunne komme til orde og meddele grunden til, at han havde overtrådt reglementet for hilsepligt, blev tonen pludselig en anden. Det forlyder dog ikke, at det var officeren, der nu gjorde honnør for Søren; men han blev

Aagades
Slagterforretning

Suhl . telefon 72 02 58

Stedet med
lavpriser...

**Nørregades
møbel- &
tæppelager**

Nørregade 23 . tlf. 72 15 24

... give gaver
gå til guldsmed...

* * * * *

DET STORE UDVALG I

Ure
Guld
Sølvplet
Sølv
Tin

finder De bedst hos

Munksgaard

Nykøbing Mors . telefon 72 01 94

HUSK MIG LIGE PÅ, AT VI SKAL HA'
KØBT VEJSALT, EMMA . . . !

ja - køb

Anti-Sne vejsalt

hos

A/s **Nykøbing Nye
Tømmerhandel**

Grønnegade . Nykøbing Mors

telefon 72 14 55

behandlet med den respekt og honnør, som ikke mindst hæren skyldte en såret dybbølkæmper.

En anden af veteranerne var Mousten, der boede i et lille hus i Karby. Huset ligger der endnu lige overfor den nuværende brugsforening. Egentlig hed han vel Mouridsen; men det var en betegnelse, der kun anvendtes ved meget højtidelige lejligheder.

Mousten havde mange gøremål. Bl. a. gav han sig af med at klippe folk. En klipning kostede 10 øre, hvilket jo var en stiv pris, mente mange, men det forsonede jo lidt, at man efter operationen fik en kaffepunch med dobbelt væge.

Blandt Moustens andre hverv var også tjæring af de mange paptage, der engang var almindelige, og det var som tjæremand, han hver sommer kom i mit hjem, den gamle skole i Næs.

Om Mousten vidste vi, at han havde været med i det navnkundige slag ved Sankelmark under Max Müllers kommando, hvor københavnernes og vendelboernes med morsingboerne iblandt havde sikret den danske hærs tilbagegang til Dybbøl.

Kampen ved Sankelmark anses for den blodigste og vildeste i 64-krigen. Det var nærkamp, hvor man gik løs på hinanden med bajonet og sabel. Mange af de stærke jyder foretrak dog at vende geværet og bruge kolben som våben, en utraditionel, men effektiv kampmåde.

At kampen var blodig, viser tabstallene. I løbet af et par timer mistede vi 783 mand, dobbelt så mange som østrigerne, der jo var til hest.

Mousten var — i modsætning til mange af veteranerne ikke uvillig til at fortælle om kampene.

At det har været en rystende oplevelse, forstod vi drenge, når vi så, at den gamle mand under gengivelse af de 50 år gamle begivenheder, uvægerlig fik tårer i øjnene.

Mousten gjorde senere hele krigen med, men oplevede ikke noget, der i vildskab kom op i nærheden af Sankelmark.

Et andet minde, der bragte tårerne frem, var når han fortalte om, hvordan de aftenen før en forventet aktion fik ordre til at slibe bajonetter og sabler rigtig godt, som når karlene i det civile liv sleb leen til høslet.

Tanken om at det nyslebne våben dagen efter skulle bruges mod mennesker, bevægede ham stadig.

Mousten var naturligvis i stand til at fortælle mange enkeltheder, der ikke kom med i de officielle beretninger om krigen. Min far ejede et stort, ret udførligt værk om kampene ved Sankelmark og Oversø.

Heri stod bl. a. beskrevet, hvordan jyderne, da de stod ansigt til ansigt med østrigerne, tøvde et lille øjeblik — en ganske naturlig ting. De fredelige jyske bønderkarle var jo ikke vant til at slå løs på mennesker.

Max Müller, fortaltes det så, råbte da af sine lungers fulde kraft: »Slå til!«

Dette tilråb fra manden, de var vant til at lystre, satte gang i aktionen. Det viste sig, at der ikke var noget i vejen med kampmoralen, hverken i 1. eller 11. brigade.

Nu gjaldt Drachmanns ord, at når faren er løs, så er vildskaben vækket.

Min far, der som datidens lærere var vokset op i skyggen af 64, var overordentlig interesseret i netop dette slag og spurgte Mousten, om fremstillingen var korrekt.

»Ja«, svarede han, »det er rigtigt det hele, så nær som en lille ting. Max Müller råbte faktisk ikke »Slå til«, men »Slå til for Satan!«.

Det lyder jo meget troligt, både at obersten har udtrykt sig på denne bramfri måde, og at generalstaben har udeladt kraftudtrykket i sin officielle beretning.

Nu er de forlængst borte, alle de gamle veteraner og glemt af de fleste, men i familier med slægtstraditioner og en vis historisk sans er der endnu enkelte, der kan huske, hvad netop deres bedste- eller oldefar fortalte om sine private krigsoplevelser.

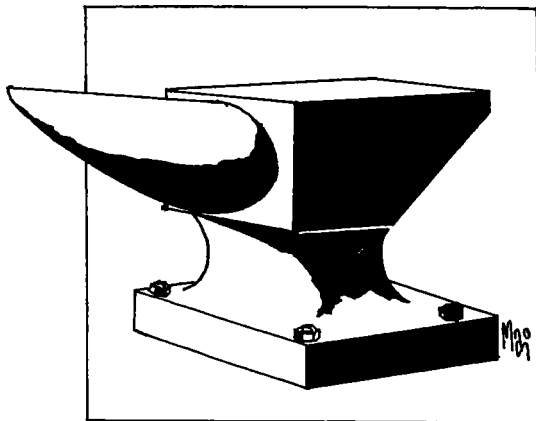
Det var at ønske, at man ville nedskrive disse minder, inden det er for sent.

Generalerne har naturligvis udgivet deres udførlige beretning om krigen, gennemanalyseret og vurderet de enkelte slag ud fra strategiske synspunkter; men den menige soldats, den jyske bondekarls dagligliv i felten, hans særlige oplevelser og reaktioner har vi hørt meget mindre til.

Og det er jo dog disse malende enkeltheder, der kan gøre det hele levende og nærværende for os.

Jens Molbæk.

Slå et slaw på

Inviter familien
på et dejligt måltid mad i aften

Vi venter Dem med god mad
og venlig betjening

RESTAURANT

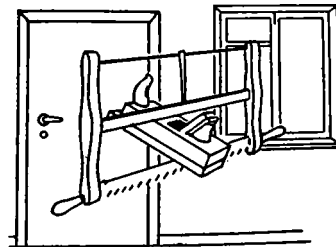
ambolten

telefon 72 00 69

Alt i moderne gulvbelægning og tæpper

Køkkeninventar Nybygninger og reparationer

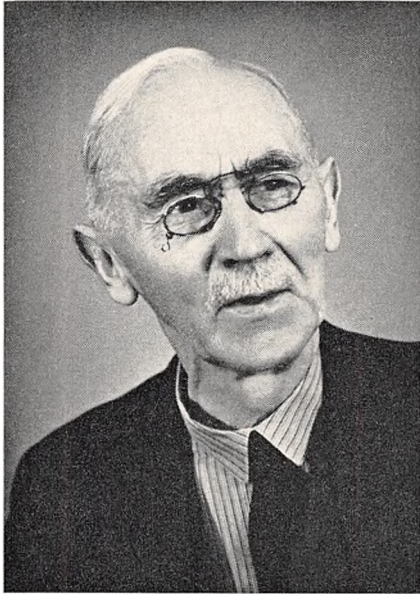
*tilbud gives
uden forbindende*

Johs. Holbæk Dalgaard

tømrer
og maskinsnedkeri

Ris' Allé
telefon 72 10 32

Fra hyrdedreng til blikkenslagermester

*Uddrag af en levnedbeskrivelse, som blikkenslagermester
Chr. Pedersen skrev i 1962, da han var 84 år.*

Mine forældre blev gift i 1874. De købte en lille landejendom på ca. 20 tdr. land på Lødderup Vang, ca. en km væk fra bedstefars kalkværk. Såvidt jeg har forstået, var det sløjt for de små landbrug i årene omkring 1880. Min fader arbejdede derfor en del af tiden, dels om natten på kalkbrænderiet for at tjene lidt, dengang kun nogle få ører i timen. Min moder måtte så passe bedriften imens

og desuden — med to års mellemrum — føde og passe 4 drenge, hvoraf jeg var nr. 2.

Efter beretningen bestod besætningen de første år af nogle få malkekøer og kalve, grise, får og høns, samt et par stude. Disse blev brugt som trækdyr, både for plov, harve og vogn. Endog til Nykøbing (ca. 3 km) foretoges der enkelte ture med dette forspand, når der skulle sælges landbrugsprodukter og gøres indkøb af nødvendige varer til bedrift og husholdning.

Det varede dog ikke så længe, inden studene blev ombyttet med en norsk hest, der så benyttedes som enspænder for vogn, men for plov i spand med en stud eller to.

Min far blev dog træt af den megen arbejden udenfor hjemmet, og ville gerne have en større ejendom. Muligvis også ved tanken om at skaffe arbejde til de 4 drenge. Ejendommen på Lødderup Vang blev solgt i 1883. Et noget

 <p>gulv- belægning</p> <p>størst udvalg hos</p> <p>Ellingsøe & Søn</p> <p>BYENS FARVEHANDEL</p> <p>telefon 72 05 31</p>	<p>det moderne køkken</p> <p>finder De hos</p> <p>morsø kosan</p> <p>sallingsundvej . telefon 72 16 66</p> <p>DERES KØKKENCENTER</p>
---	---

større landbrug på Nordmors blev købt, der var ca. 45 tdr. land. Omtrent halvdelen af jorden var lyngbakker med opdyrkede dale imellem. Der var altid læ for kreaturerne, og vi drenge holdt meget af at tumle dernede i fritiden.

Der var dengang ingen løsdrift, alle dyrene var tøjrede og skulle flyttes, hjem og vandes og om igen. Om det så var de gamle gæs, når de havde gæslinger, stod de også tøjrede. Vi havde nogle år mange gæs, og det var de mindste drenges opgave at passe dem, det var slet ikke så let. Gasen (hannen) var særlig slem og kunne — med opspilede vinger — komme farende imod os for at nappe og slå os med vingerne. Vi lærte dog snart, at når vi greb den om halsen, kunne den ikke gøre noget.

Om sommeren måtte vi tidlig op, køerne skulle sættes på græs. Der var jo dengang noget, der hed »beesvejle« (bissevejlr), og i varmt vejr måtte vi ofte have kreaturerne i stald ved 9-tiden, da de ellers, så snart de hørte bremsefluen, blev helt vilde og satte halen lige i vejret, sprængte tøjret eller rev tøjrepælen op og løb hjem til stalden, og vi kunne sjældent få dem ud igen før ved 5-tiden om eftermiddagen, når bremserne var gået i dvale.

For hjorddrengene gav det ekstra arbejde. Køerne skulle jo have deres græs, så klokken kunne ofte blive midnat, inden hjorddrengen var færdig. Det var derfor en stor lettelse for drengene og et stort gode for dyrene, da der i sidste halvdel af halvfemserne blev vedtaget en lov om bremselarvernes udryddelse. Alle kreaturerne skulle efter-

ses, og larverne trykkes ud af dyrenes hud og dræbes, inden de om foråret måtte sættes på græs.

Det var altid spændende om foråret, når kornet skulle sås og kartoflerne lægges. Vi avlede mange kartofler. Min fader pløjede en fure, og vi drenges bestilling var at lægge kartoflerne i plovfuren i passende afstand, og de blev så dækket til af næste plovfure.

Til husholdning brugtes der næsten aldrig penge, vi levede af egne produkter. Min moder bagte i flere år selv alt vort rug- og sigtebrød. Der var i bryggeret en ret stor murstensovn. Ovnen kunne rumme ca. 15—20 rugbrød. Rug af egen avl blev kørt til nærmeste mølle og malet til mel, — dette betaltes dengang ikke med penge, men med told (et vist mål af de maledede korn). Melet blev æltet til dej, dette måtte fader hjælpe til med. Ovnen blev fyret op med lyng, som vi hentede på lyngbakken. Efter opfyringen, som varede et par timer, skulle ovnen have en bestemt varmegrad, og det havde den, når den sorte mand var gået af ovnens mursten, og de var klare og rene. Brødene blev sat derind, ovndøren, som var af træ, blev overklinet med ler og blev sat for, og bagningen begyndte. Jeg husker, at mine forældre var alvorlig stemte under arbejdet, og det var med spænding og muligvis hjertebanken, når de efter endt bagning åbnede ovndøren for at se, om bagningen var vellykket.

Moder bryggede ligeledes selv vort øl, hun lavede malt af egen byg dertil. Malurten groede i en stor busk op

HOMOGENISERET *sødmælk*

fløde og

surmælksprodukter

i lystæt, bekvem og

hygiejnisk eengangsemballage - samt

smør og Perle Is

fra

**DUEHOLM
MEJERI**

... *det førende*

Brændsels foreningen

telefon 72 02 18

**Fast
og flydende
brændsel**

NYTTIGE *Julegaver*

Køb praktiske
og nyttige julegaver –
vi har
til alle priser – hos

Vald. Blaaberg

telefon 72 04 60 . Se vore udstillinger

JOHANSEN & PEDERSEN TØMRERMESTRE

Gasværksvej 53
Nykøbing Mors
telefon (07) 72 11 39

*Bilen
køber man selvfølgelig
hos*

A/S ARNE RABENHØJ

Aut. GM-forhandler

Nykøbing Mors . telefon 72 15 00

mod husmuren. Det eneste, der måtte købes til ølbrygningen, var humle. Når så det hele var behandlet og kogt i gruekedlen, blev et dertil egnet kar med et hul i bunden og et kosteskaf, som passede i hullet, sat op på et par bukke. Omkring hullet blev lagt en stor visk halm, for at hindre det tykke i at følge med, når tappen blev løsnet. Den første aftapning kom i et lille anker og kaldtes godtøl eller juleøl. Næste aftapning med mere kogt vand kom i et større anker til dagligt brug.

Min moder havde foruden den daglige husholdning — malkning, pasning af fjerkræ m. m. — også mange andre sysler. Der var dengang ingen mejeri, så moder kernede selv smør og lavede, når der var mælk nok, også ost. Smørret blev ligesom æggene solgt til købmanden, og vi fik de nødvendige varer i bytte. Moder lavede også alle de talglys, vi skulle bruge, og der skulle mange til for at vi havde nok til hele vinteren. Talglys var dengang vor eneste lyskilde.

Talg havde vi dels fra slagtede får og dels samlet fra i køkkenet hele året. Talgen blev smeltet og hældt i en passende høj smal spand, som blev omviklet med varme tæpper for at holde talgen flydende, så længe dypningen stod på. 2 lægter blev lagt på 2 stole med 6 tommers mellemrum, ca. 25 tynde, 8 tommer lange pinde med 3 lysgarns væger på hver pind blev så dyppet i den smeltede talg og hængt til stivning mellem de 2 lægter — dypningen, som skulle ske ret hurtigt, blev så gentaget forfra og hængt til afkøling flere gange, indtil lysene havde en passende tykkelse.

Vi drenge syntes, det var meget interessant og ville gerne hjælpe til, det er nok derfor, jeg husker det så godt.

Moder havde næsten altid en væv stående. Den fyldte næsten hele hjørnestuen. Hun vævede selv alt vort tøj, både til gangtøj og sengedyner, det sidste med striber af forskellige kulører, også hørlærred til lagner. Vi havde en del får og deraf ulden. Kartningen foregik med almindelige håndkarter, spinding og spoling på almindelig spinderok. Til hjælp ved kartningen, som vist var det værste at få overstået, inviteredes nogle naboer til en hyggelig kaffekomsammen.

Kaffekedlen med underdel blev sat på komfuret, og moders hjemmebrændte kaffe blev malet og sammen med lidt cikorie hældt i vandkedlen og kogt. Det stod derefter nogle minutter, for at det tykke kunne synke til bunds, kaffen serveredes sammen med det i kakkelovnen bagte hvedebrød og småkager.

Vi havde ret langt til skole og måtte ofte skynde os for at komme tidlig nok. Om vinteren gik vi altid i træsko, altså basartræsko med læder kun over vristen, og jernringe som beslag, og inden i træskoene en flertet sål af rughalm. Det kunne være ret sejt at gå i sådant fodtøj, især når der var sne, som klumpede sig sammen mellem jernringene. Om sommeren var det meget lettere, da løb vi med bare ben eller i »fædløs« hoser (strømper uden bund og med et bånd under foden og stroppen om en tå).

Vor lærer var en gammel mand; »æ dejn«, som vi altid kaldte ham, men dygtig og samvittighedsfuld. Vi sad ved lange borde, 5 eller 6 ved hvert bord, pigerne til højre og drengene til venstre med gang op imellem; der var ca. 35 børn i hver af de to klasser. De store børn gik om vinteren i skole 4 heldage om ugen og 2 halvdage om sommeren. De små gik 4 dage om sommeren og 2 om vinteren. Vi begyndte altid med at synge morgensalme, og af salmerne fik vi et eller to vers for, som vi skulle lære udenad. Endvidere havde vi bibelhistorie, kattekismus, regning på medbragt tavle og med griffel, hovedregning, skrivning, læsning, lidt Danmarkshistorie, geografi og meget lidt gymnastik.

Vor gamle lærer tog sin afsked, da jeg var 13 år. Den nye lærer, vi fik, var en ung, ugift mand, meget dygtig og energisk. Han havde stor lyst og interesse for jagt og fiskeri, og var der udsigt til udbytte, overlod han en af de store drenge at passe skolen den sidste time eller gav børnene fri; men som den dygtige lærer han var, sørgede han for at få tempoet sat op en tid, før der skulle være eksamen, så resultatet blev helt godt.

Efterhånden som vi blev større, måtte vi tage plads om sommeren som hjorddreng hos fremmede, og da jeg var 12 år, fik jeg min første plads. Det var omtrent helt ude på nordspidsen, nabogården til Fæggekliet. Jeg var glad for pladsen; husbond og madmor var unge folk, opvakte og godt begavede — og som de kunne synge. De havde tidligt sluttet sig til Indre Mission. Mine forældre var oprigtige kristne og søgte efter bedste evne at give os drenge en god og kristen opdragelse.

Sommerlønnen var 12 kr. og et par træsko. Jeg gik i skole 2 halve dage om ugen, men fik ikke meget ud af det. Vi hjorddreng kom tidligt op; kreaturerne skulle jo passes, så det kneb med at holde øjnene åbne i skolen.

Vinteren derefter var jeg hjemme og gik i skole 4 dage om ugen. Næste sommer fik jeg plads hos den gamle lærer Kristensen i Sejerslev. Min plads dér varede dog kun til midt på sommeren. Den gamle lærer blev syg, søgte og fik sin afsked — og jeg fik min.

Den sidste vinter af min skolegang gik jeg samtidig til præst, og det husker jeg meget lidt af. Præsten var gammel og tog sin afsked hen på foråret, så konfirmationen blev foretaget af pastor Dyekær. I kirken blev vi af præsten overhørt og fik mange alvorlige formaninger med på vejen.

Efter konfirmationen fik jeg plads som hjorddreng hos en gårdmand i V. Hunderup ca. 4 km fra mit hjem. Besætningen, jeg skulle passe, bestod af malkekøer, fede stude og ungkvæg, ialt 32, samt nogle får og 5 heste, så der var nok at bestille for en 14 års dreng. Jeg blev der i 2 år og fik i løn 65 kr. om året samt et par træsko.

En ung mand der fra egnen var i lære hos kobbersmed P. D. Kristensen i Nykøbing, og det gav anledning til, at jeg kom til at spekulere på muligvis at skifte fra landbrug til at blive håndværker.

Jeg talte med mine forældre om sagen, og det endte

Blikkenslagerarbejde

*vand - gas
sanitet
centralvarme*

Chr. Pedersen & Sønner

Algade 20 . Nykøbing Mors . telefon 72 01 29

En cykeltur er hjertekur...

Hold Deres hjerte og kredsløb i orden

– køb eller lej en

hjemmemotionscykle

Blot 15 minutter om dagen på en motionscykle holder vægten nede og giver velvære...

Chr. Pedersen & Sønner

Central Cykleforretning

Algade 20 . tlf. 72 01 29 . 49 skridt fra Kirketorvet

... alt til at hygge med i julen

... også julegaver finder De hos

Fruevejs Kiosk

telefon 72 10 75

kør **sikkert**

kør **SAAB**

**Evald
Kristiansen**

AUT. SAAB-FORHANDLER . VILS . TELEFON 76 70 10

med, at jeg blev antaget som lærling hos Kristensen i 1891. Jeg skulle stå i lære 5 år, bo og spise hos mester, men fik ingen løn, så det var nogle drøje år at komme igennem; men mester var dygtig, og vi fik lært at bestille noget. Vi var 2-3 lærlinge og 3-4 svende. Vi begyndte kl. 6 morgen, og vi lærlinge var ikke færdige før kl. 7 aften. Vi skulle dengang rydde op og pudse værktøj efter fyraften. 15 blanke hamre og 2 ambolte skulle holdes rene og indsmurt i olie. Endvidere hørte det til de yngste lærlinges arbejde efter fyraften at feje gårdsplads og gade et par gange om ugen samt tømme latrinspanden i møddingen.

Der blev i mine første læreår stiftet en K. F. U. M.-afdeling her i byen, og jeg blev medlem og fik i denne forening oplevelser for livet.

Da jeg var udlært, flyttede jeg til pensionat og lejet værelse. Jeg arbejdede som svend hos min gamle mester til efteråret 1906. Blikkenslagermester Nielsen, Algade 20, døde dette år, og jeg købte forretningen med værksted og en afdeling for cykler for knap 1000 kr. Jeg fik med enkerfru Nielsen ordnet lejekontrakten for leje af en ældre 2-etagers bygning, som ligger i gården lige inden for porten, hvor der var cykelforretning og kontor samt en mindre lejlighed på 1. sal og et ret stort blikkenslagerværksted og lagerplads lidt længere nede i gården.

Der kom ret hurtigt god gang i forretningen, det var til at begynde med særlig reparationer, vi havde travlt med, og jeg var dengang helt stolt af, at en svend og jeg ved fyraften kunne have 20 kr. i kassen. Lønnen til en svend var dengang 40 øre i timen.

Der er sket store forandringer, både kulturelt og materielt, fra årene før og omkring århundredskiftet og til nu, hvor vi skriver 1962. Nu har vi det, vi kalder velfærdsstat, som har skabt sådanne forhold, som ingen af os vil undvære i dag, selv om man kan blive skeptisk og tænke: Kan det nu virkelig blive sådan ved, og er der ikke fare for, at man glemmer selve livet og ens medmennesker?

Du lille travle sjæl

*Måske er træet fældet,
hvoraf de fire fjæl
skal rømmes til din kiste,
du, lille travle sjæl.*

*Måske din drøm, din lykke
at sanke gods og guld,
må briste brat og standses
af trende alen muld.*

*Måske du også tænker,
at gøre godt engang,
mod ham, du gjorde uret,
og gjorde vejen trang.*

*Men gør det så før aften,
før natten falder på.
Du kender ikke timen,
dit hjerte går i »stå«.*

Hans Bakgaard.

Skal De bygge ?

Se da vore prøver på

maskinstrøgne

blødstrøgne

børstede

prægede

gule og røde

F A C A D E S T E N

Morsø
Teglværker A/S

Telefon Nykøbing Mors (07) 72 16 55

Skal De bygge ?

Forhør da vore priser på

Mørtel

Klinkerbeton

ISO-dæk

Fundablokke

Betonrør Δ 377

Vinduesoverligger

Klinkerplader

Betonelementer

Stort udvalg i have-
fliser og kantsten

Morsø Mørtelværk
& Betonvarefabrik
Morsø Teglværker A/S

Telefon Nykøbing Mors (07) 72 16 55

Er De - eller står De interesserede i møbler

Så ring eller skriv – og vi sender Dem omgående vort 140 sider store katalog (Skandinaviens største), hvori De vil finde ideer i massevis – samt 12 hele sider med gode råd ved udvælgelse af møbler.

Altså: ring eller skriv

Havnegade-Vettelsgade
telefon 72 01 92

**MEJERIET
„ENGHOLM”**

LØDDERUP ANDELSMEJERI

Gullerup Friskole

Den gamle protokol fortæller

Af Signe Ringgaard

Læser man i den gamle protokol, begyndte Gullerup Friskole i 1890; men allerede længe før i 1879 var der 4—5 familier, der sendte deres børn til undervisning hos Kristen Møller i Gullerup.

Han drev et lille husmandsbrug og var desuden uddeler for Vareindkøbsforeningen. Men han havde lyst til lærergerningen, og han tog tre vintre til Askov for at uddanne

sig, og her blev han optaget af Grundtvigs og Kolds skole-tanker. Undervisningen foregik i Kristen Møllers hjem, og denne lille skole var så begyndelsen til Gullerup Friskole, der begyndte 1890 hos Kristen Ringgaard, i hvis storstue undervisningen foregik, og nu blev der antaget en lærerinde til at undervise.

Man kan se af protokollen, at det ikke har været så

GULLERUP FRISKOLE CA. 1900

Lærerinden er frk. Gudrun Bach. 1. række fra venstre: Laust Lynggaard, Jens Kirk, Jens Møller, Ingvar Kjeldbjerg, (en feriedreng?), Andreas Ringgaard, Kristian Møller, Peder Bukh.

2. række: Frk. Gudrun Bach, Signe Jensen, Kirstine Steffensen, Marie Lynggaard, Anna Ringgaard, Peder Møller, Frederik Mortensen, (en feriedreng?).

3. række: Dagmar Lynggaard, Klara Steffensen, Marie Bukh, Karen Bukh, Dagmar Mortensen, (en feriepige?), Elin Ubbesen, Agnes Jensen, Jens Lynggaard.

Siddende: Anna Kjeldbjerg, Niels Bukh, Jens Beck, Villiam Møller, Aage Steffensen, Kathrine Purup.

let at skaffe inventar til skolestuen. Der blev lånt et langt bord med skamler til hos Kresten Lynggaard, og hvis der kom flere medlemmer, skulle de selv sørge for bordplads til deres børn. Endvidere kan vi se, at lærerinden skulle have 500 kr. om året i løn foruden kost og logi og »benyttelse af stuerne«, hvad vel vil sige ophold i familien. Kristen Ringgaard skulle have 150 kr. om året for kost og logi til lærerinden.

Det er beundringsværdigt, at disse forældre satte så meget ind på at holde sammen om en sådan lille skole, og ikke mindst må man beundre dem, der gav plads til skolen i deres hjem. Man kan godt forestille sig, hvilken belastning det måtte være at få en sådan flok børn ind i sit hjem hver dag og i frikvarter og middagsstund at have hele gården til legeplads.

Efter nogle års forløb blev skolen flyttet til nabogården hos Peder Lynggaard, hvor der også var en storstue. Der kom efterhånden flere børn til, og man ser, at der i 1903 var 27 børn. Nogle kom helt fra Flade, og man kan se af forsømmelsesprotokollen, at det næsten altid var vejret, der var årsag til forsømmelse, snevejr og regn, — børnene gik jo den lange vej.

Efter nogle års forløb blev skolen igen flyttet til Kresten Ringgaard, men nu meldte tanken sig om at få egen skolebygning, og der blev holdt flere møder desangående, og det resulterede i, at der blev købt en byggegrund på hjørnet af Kristen Ringgaards mark, og den lille skole blev bygget og indviet d. 24. september 1904.

Det var en meget beskedne lille skole, hvor der kun var det allernødvendigste, en skolestue, en stue ved siden af, og et lille køkken, og på loftet et soveværelse. Loftsrummet blev benyttet til opbevaring af brændsel, der bestod af tørv og kul.

I soveværelset var en seng med sengetøj, som tilhørte skolen, så de skiftende lærerinder ikke selv skulle medbringe dette. Når en ny lærerinde skulle komme, blev sengehalmen fornyet, og sengetøjet luftet, så var det i orden til at modtage hende.

Nu flyttede så lærerinden op i skolen, og af protokollen fremgår, at hun fremdeles skulle have 500 kr. om året

foruden lys og varme; men kunne hun få middagsmad rundt om i hjemmene for 25 øre om dagen, skulle hun kun have 450 kr. i løn. Hvorvidt dette blev praktiseret, nævnes der ikke noget om. Hvorledes det kunne gå økonomisk for en sådan lille skole, fortælles der også om.

Et fast bidrag fra forældrene blev sat eftersom de havde børn i skolen, og fra kommunen blev der ydet et tilskud til hvert barn. I året 1903 kan man se, at der har været et statstilskud på 110 kr., og dette er jo nok steget i årene fremover. Ved særlige lejligheder, såsom udflugter og juletræ, blev der krævet frivillige bidrag op, så udgifterne blev dækket.

Men nu kom skolen ind i en fast gænge med de forskellige lærerinder. Der blev til at begynde med holdt aftenskole, men dette blev nok senere afløst af en ugentlig oplæsningsaften for forældrene. Der var ikke megen plads i den lille stue; men kunne stolene ikke slå til, blev tørvekassen flyttet ind, det gav da en siddeplads mere, og det var hyggelige aftener med sang, oplæsning og kaffe, og hvor der blev drøftet mangt og meget. Kaffen skiftedes forældrene til at give, julekage, kaffe og sukker og fløde blev medbragt i butikskurven, så der var ingen udgifter; men hygge og velvære prægede disse aftener.

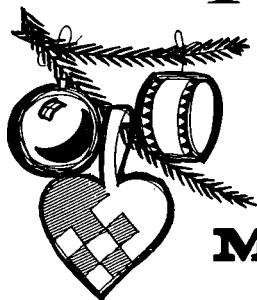
I 1950 blev der dog bygget til skolen, så der blev en større lejlighed, og nu kunne der bo en gift lærer. Der kom nu en række gode år, hvor arbejdet gik støt og roligt med et børneantal på ca. 21 børn.

Men med årene gik det her som så mange andre steder, at børnetallet dalede, og man kunne imødesee den dag, da skolen måtte gå ind.

Og i foråret 1970 holdtes den sidste skoledag, og de få børn, som var tilbage, kom til at gå til den nærliggende Bjergby Friskole, så Bjergby og Gullerup Friskole blev slået sammen.

Når en by mister sin skole, der i et par menneskealdre har været et samlingssted for en forældrekræds, da føles det som noget værdifuldt er gået tabt. Huset står der, men livet, der levedes der, er borte, og det kan kun beklages, at det måtte gå sådan.

Julepynt

**Alt i spøg
og skæmt til
nytår**

Tlf. 72 09 88

MORSØ Farvemølle

kæmpeudvalg i alt til juletræet og dekorationer

Stort udvalg i knækfri voksduge samt alt i plasticduge Skumgummisæder med og uden betræk . Ryatæpper . Forligger, løbere og kamintæpper i ren uld . Linoleum og vinylfilt, såvel i tæpper som i metermål

GULVBELÆGNING Vi kommer over hele øen og giver gerne tilbud uden forbindende

Barneminder fra Gullerup

*Vi sprang med hinanden i grønne eng
og plukked' de gule blommer.
Af Mos vi redte den blødeste seng.
Ja, da var det rigtig sommer.*

*Og åen klukkende gled forbi —
jeg elsked' dens trofaste gliden.
Meget fortalte den mig dengang,
langt mere fortalte den siden.*

*Så mangan fredelig middagsstud
vi sejlede rundt i dammen;
da kunne det hænde, den flade bund
vendte sig op af »Prammen«.*

*Til tørre kom da det våde skørt
på dammebakken i solen;
og det kunne knibe, det kunne bli' tørt,
til vi skulle op i skolen.*

*Så tit vi løb til den friske strand
og boltred' i klare bølger.
Godt at de minder fra barndommens land
vil os i fremtiden følge.*

Anna Thorsen,
f. Nørgaard.

Tror De på julemanden?

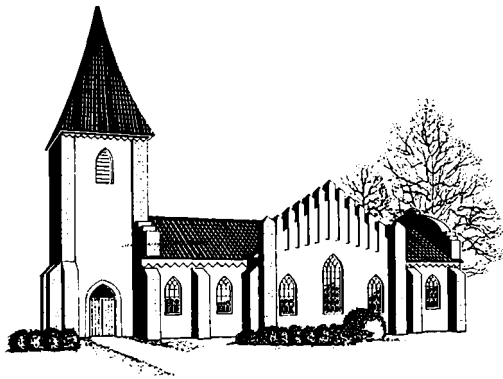
Ja! – hvorfor ikke – men alt ændres med tiden – også julemandens uniform.

Vor tids julemand finder De i BRUGSEN – effektiv – kundevenlig – i grå kittel – og måske med skæg.

Deres BRUGS er lige i nærheden – og uddeleren og hans personale er i julehumør – klar til at give Dem en rigtig julebetjening.

VI ØNSKER ALLE VORE KUNDER EN RIGTIG GLÆDELIG JUL OG ET GODT NYTÅR !!!

Øens Brugsforeninger

Striden om børnealtergang

Af Karl Aage Madsen

Mange Morsingboere og forøvrigt mange andre med dem har med interesse læst en erklæring i Morsø Avis den 29. januar 1883. I denne erklæring afsløres, at der på Mors er ved at ske noget, som får betydning for menighedsliv fremover, ikke blot på Mors, men i hele landet.

Erklæringen er udsendt af biskoppen over Aalborg Stift, P. E. Lind, og den er stilet til medlemmerne af valgmenigheden i Øster Jølby m. fl. sogne på Morsø og i Thy.

Der fastslås i denne erklæring, at ifølge skrivelse fra kirkeministeriet af 23. januar har »hr. Lund mistet den kongelige Stadfæstelse af hans Stilling som Præst for Valgmenigheden i Øster-Jølby med flere Sogne på Morsø og i Thy«.

For morsingboere, der gennem nogen tid havde fulgt den begivenhedsrække, der havde udspillet sig omkring

pastor Lund, kom denne erklæring, der fratog pastor Lund stadfæstelsen som valgmenighedspræst, nok ikke overraskende. Men for andre, der havde den på større afstand, var det nødvendigt med en begrundelse. Den var også med i den nævnte erklæring, idet det videre hed:

»Grunden dertil (fratagelsen af stadfæstelsen) er, at han har brudt sit Ordinationsløfte, ved hvilket han helligt havde forpligtet sig til at iagttage de kirkelige Skikke og i Intet overtræde de kirkelige Forskrifter.

Han har mod Kirkens Forskrifter taget Confirmander til Alters umiddelbart efter Confirmationen, og han har taget dem til Alters uden Tilsigelse af Syndernes Forladelse Forladelse under Haandspaalæggelse. Han har, når Kommunikanter ønskede det, uddelt Nadverens Sakramenter uden Skriftemål og Absolution. Han har begjæret Til-

*De går
ikke forgæves
i*

Slagteriudsalgene

ladelse til at meddele Nadverens Sakramente til et tolvårs Pigebarn, der ikke var syg, og da den ikke kunde gives ham, alligevel opfyldt hendes Ønske».

Der gøres endvidere opmærksom på, at set fra biskoppens side har man strakt sig vidt overfor pastor Lund. Han havde fået lov til at tage konfirmander, der boede langt fra kirken, til alters på konfirmationsdagen, blot med en times ophold mellem konfirmationen og gudstjenesten, og da pastor Lund ønskede det anderledes, blev der givet tilladelse til, at altergang holdtes uden dette tidsinterval mellem de to handlinger. Og på andre punkter havde man også søgt at finde en løsning. Men efter biskoppens opfattelse havde skånsomheden intet nyttet. Derfor måtte det nu meddeles, at pastor Lund ikke længere var præst i Den danske Folkekirke, sådan at hans præstelige handlinger ikke længere havde nogen retsgyldighed. Medlemmerne af valgmenigheden blev advaret, idet det hedder, at hvis de slutter sig til hr. Lund som deres præst, danner de ikke længere med ham et led af Folkekirken, men et parti udenfor Folkekirken. Advarslen bliver iklædt stærke ord, idet det hedder, at dette parti »kan blive til en Sekt, eensidig og hovmodig, vildfarende og fanatisk«.

Erklæringen røber altså nogle stærke modsætninger, der ikke helt blotlægges så de kan forstås af dem, der ikke har fulgt begivenhedernes udvikling på nært hold. Måske derfor finder provst C. Cederfeld de Simonsen, Nykøbing, det nødvendigt at fremkomme med en længere redegørelse i

Morsø Avis den 6. februar 1883, efter at han dog allerede den 2. februar i et meget kort indlæg havde redegjort for de virkninger, fratagelsen af anerkendelsen som præst havde for såvel præst som menighed.

Men i redegørelsen den 6. februar — som forøvrigt fylder ca. halvdelen af avisen — gives et billede af, hvordan det hele er forløbet. Året før — den 30. oktober — havde pastor Lund sendt en skrivelse til provsten — hvori han meddelte, at en 13-årig pige sammen med sine forældre havde bedt om at måtte komme til alters. Denne anmodning havde stor vægt for pastor Lund, idet han flere gange havde oplevet, at et ældre ukonfirmeret barn havde været til stede ved et dødsstyg menneskes berettelse og følt det som sådan en byrde at være udelukket fra familiens altergang, at pastor Lund utvivlsomt havde måttet imødekomme dets ønske om at måtte være med ved altergangen, hvis det havde været meddelt ham i tide. Og han tilføjer, at han må gøre hvad han kan, for at et sådant barneønske frimodigt kan komme frem.

Den ovennævnte pige har han — efter samtaler med såvel hende selv som hendes forældre — lovet at tage til alters i kirken en søndag ved Mortensdagstide.

Henvendelsen har ikke form som en ansøgning, men som en meddelelse, idet pastor Lund husker et tidligere tilfælde, hvor det blev lagt ham til last, at han søgte om tilladelse til noget, som han alligevel ville gøre, i fald tilladelsen ikke blev givet. Der tænkes her på noget, der

Nykøbing Jern & Stål

Ringvejen . Nykøbing Mors . Telefon (07) *72 22 22

skete tidligere, nemlig at han tog et tolvårs barn til alters, hvilket påførte ham en bøde på 100 kr.

Pastor Lund ved, at der er sat store ting på spil, for han nævnte i sin meddelelse, at skulle hans forehavende med at tage pigen med til alters i Ansgarskirken ikke blive bifaldet af de folkekirkelige myndigheder, men at de tværtimod ville ikende ham straf, vil han anmode om, at denne straf må bestå deri, at den kongelige anerkendelse som valgmenighedspræst tages tilbage. For han ville selv opgive den, dersom han vidste, at den frihed, menigheden og han i det stykke ikke kan undvære, ville blive nægtet.

Provst Cederfeld de Simonsen havde allerede samme dag, som han modtog skrivelsen fra pastor Lund, videregav den til biskoppen, givervis for at få et svar tilbage, inden pastor Lund tog pigen til alters, ligesom han da også selv tilrådede biskoppen på en eller anden måde at bane vej for pastor Lund, så han uden at bryde med lovgivningens bestemmelse kunne udføre sit forehavende.

Biskoppen må have haft samme mening, for kun 2 dage senere kom svaret til provsten, hvori der blev meddelt, at biskoppen ikke var bemyndiget til at give tilladelse til den påtænkte altergang, men hvis pastor Lund ville love ham at vente på ministeriets svar, ville han på Lunds vegne bede om ministeriets samtykke til at han måtte konfirmere dette barn, og samme dag tage hende til alters. Provsten videresendte det samme dag til pastor Lund med den kommentar, at han indstændigt tilrådede denne at tage imod biskoppens tilbud, så det foreliggende spørgsmål kunne blive løst på den nemmeste og fredeligste måde.

Nu gik der næsten 14 dage, idet pastor Lund direkte til biskoppen sendte en skrivelse den 14. november. Den var dog stilet til ministeriet, idet han gjorde gældende, at den tidligere skrivelse fra biskoppen havde henvist sagen til ministeriet, og nu meddelte han så dette, at han ville tage omtalte pige til alters midt i november. Han gjorde

det i fortrøstning til, at de folkelige myndigheder ville være enig med ham i, at han ikke kunne handle anderledes. Hvis de ikke var enige med ham heri, bad han om, at de ville fratage ham anerkendelsen som valgmenighedspræst. Og han var vis på, at han ikke ville blive skuffet i den henseende.

Det fremgår nu af de følgende skrivelser, at pastor Lund engang i tiden mellem den 14. og 28. november har taget pigen til alters sammen med hendes forældre i Ansgarkirken. Provst Cederfeld de Simonsen bebrejder ham lidt bittert, at han ikke havde taget imod den håndsækning fra biskoppens side, der var blevet ham tilbudt, så han kunne få sit ønske opfyldt, og han siger: »Det mindst man vel kan gjøre, når man ønsker sig løst fra et lovbud, som forekommer En trykkende og byrdefuldt, det er dog vel dette at ansøge om Fritagelse for at overholde det. Først når man har forsøgt denne Udvei, og den mod Forventning har viist sig lukket for En, først da kan man have Ret til at beraabe sig paa, at man ikke kunde Andet end bryde Loven for sin Samvittigheds Skyld. Men en sliq Vanskelighed har slet ikke været til Stede for pastor Lunds Vedkommende . . . «

Der anføres som begrundelse, at pastor Lund havde fået tilladelse til at tage konfirmanderne til alters på selve konfirmationsdagen, og han havde også fået biskoppens medhold, da han tog et sygt pigebarn til alters, som ikke var mere end 7 år. Og nu er provsten også sikker på, at der ikke var blevet lagt ham et halmstrå i vejen, når han ville tage den 13-årige pige til alters, som sagen nu drejede sig om.

Forpastor Lund har det ganske givet ikke været tilfredsstillende at skulle gøre dette i kraft af specielle tilladelser, der skulle gives i hvert enkelt tilfælde. Det er noget større, det drejer sig om. I en tidligere skrivelse har han nævnt, at i de tilfælde, der har givet anledning til uenighed, ser

skal De have **NYE
SKO**

så gå i

mini SKO

Danmarks
billigste
skoforretning

telefon 72 12 13

*Billig
rens*

*Bedre
rens*

**KEMO
Rens**

Agade 16 . Nykøbing Mors
telefon 72 12 32

Cykler

Knallerter

Stort udvalg

**COLE^s
Cykler**

Fruevej 95
Nykøbing Mors
tlf. 72 07 51

han »Nye Vidnesbyrd fra Livet i Menigheden om, at Aldersgrænsen for den første Altergang træder hindrende i Vejen for Herrens egen Indstiftelse, og at Menighedens Tjenere maae være stillede og stille sig ligesaa frit dertil som i vore christne og lutherske Forfædres Tid«.

Af den videre redegørelse synes det at fremgå, at der har været nogen uenighed om, hvorvidt pastor Lund selv er gaaet ud af Folkekirken, eller han er blevet jaget ud. Provsten vil hævde, at stillingen som valgmenighedspræst er blevet ham frataget, fordi han har forbrudt sig mod den kirkelige lovgivning, og det er ikke hans egen henstilling, der har bevirket det, eftersom det er sket, efter at han har taget den omtalte pige til alters.

Pastor Lund siger derimod i et indlæg i Morsø Folkeblad, at han selv åbent har henstillet, at hans anerkendelse måtte blive hævet, hvis hans handlemåde ikke kunne billiges. »Vi jages derfor ikke ud, da det sker efter vor egen henstilling«.

Det videre initiativ lå nu hos pastor Lund. Det blev også taget op, for den 8. februar kom der en erklæring i Morsø Folkeblad, indrykket af pastor Lund og det hidtilværende menighedsråd. Man accepterer, at valgmenigheden som særligt led af Folkekirken er ophævet, men derfor er dens medlemmer ikke berøvet pladsen i denne. De træder heller ikke ud af denne — siges det — men ligesom de med Guds hjælp vil bevare usvækket fællesskab med den danske menighed, og derigennem med hele Herrens

menighed, således vil de heller ikke opgive forbindelsen med Folkekirken, dens præster og lægfolk. Men de hævder deres borgerlige og kristelige ret til en fri menigheds-samling om forkyndelsen og Herrens nådemidler: dåb og nadver ved deres hidtidige præst, Lunds, tjeneste.

Hele sommeren igennem blev der ved at komme forskellige meningstilkendegivelser i aviserne, også fra folk, som ikke direkte var indblandet i sagen. Men i det, der var sket, lå der spirer til det, som nu er en almindelig forekommende praksis, at også børn tages med til alters i kirken. Nybruddet skete altså gennem den dramatik, der så stærkt optog sindene på Mors i 1882 og 1883. Virkningerne spredte sig ud over landet, men det er måske først i disse år, at det, der engang forårsagede så voldsom en ting som en afsættelse fra embede i Folkekirken, anses som en naturlig og rigtig ting, nemlig at børn tages med til alterbordet.

De bliver mindre træt af billedet på et nyt ARENA fjernsyn

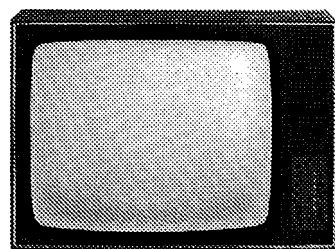

Intet trætter øjnene som et fjernsynsbillede, der også er teknisk dårligt. Skift Deres gamle TV ud med det nye ARENA - og se forskellen. Det nye ARENA »renser« skærmen for mange forstyrrelser fra elektriske støjkluder, og har indbygget »farvefælde«, som hindrer interferens fra farve-

udsendelser. Fås i eg, teak og palisander. 20" og 24".

CENTRUM TV
RADIO

J. Sixhøj . Centrum . tlf. 76 60 25

Agerø får en dæmning

Af Ole P. Colding

For hundrede år siden fik Agerø sin dæmning (årene 1870—74). Nok er Agerø en ø, men det har været en fordel for den, at vandet i »vejlen« ikke er dybere end der for det meste har kunnet køres (ages) dertil, og deraf skal navnet udledes, altså egentlig AGEØ.

Ved Færggården, som lå nordligst af alle hjemmene, kunne en eller flere leje en båd til at sætte sig over Vejlen, som man kaldte det vand, der skilte Agerø fra Karby og Hvidbjerg, hvis skel mødes her. Sognemæssigt hørte Agerø til Karby, og præsten her, må vi tænke, har måttet tage turen til Agerø adskillige gange gennem tiderne, thi selv om det er sognebørnene til at søge kirke og præst, så har det jo også været sådan, at præsten sikkert nok har besøgt sine sognebørn.

Da skolen kom så tidligt som i 1826, altså 40 år før dæmningen, har provsten (nemlig provst Obel, provst Jo-

seph Sørensen og provst Boethe) som skoletilsyn været på Agerø. Dæmningen kommer i W. Boethes tid. Vi ved derimod, at ved bispevisitats blev børnene kaldt til enten Karby eller Hvidbjerg skole. Bispemanden har ikke ulejlighed til øen.

En aften 1870 sad Agerø's bosiddende mænd i Bertel Konges storsue og drøftede, om det var muligt at få en dæmning. Den tanke havde naturligvis været drøftet mange gange, men der var ikke blevet gjort noget rigtig ved sagen. Omkring det hvidskurede langbord sad 10—12 skæggede bønder. Nogle havde piben tændt, som regel en stor merskums. En meget anselig mand stod netop og stoppede sin pipe ved værtens tobaksbord. Godt det ikke var lige under bjælken, for så havde han stødt hovedet imod, så høj var han. Det var Peder Jensen i Sønnergaard, som

KVALITET

GARANTI

FRISKKÆRNEN

i Nykøbing

telefon 72 15 11

nu havde boet på øen i en snes år, men kommet fra Thyholm. »Tjah, de blyvver jo en stur historri å få sat i gang«, sagde han«, »en dæmning«. — »Jow, jow«, faldt Esper Damgård ind. Hans familie havde altid boet på øen. »Hvem sejjer det blyvver let, men . . .«. Chr Boll, ligeledes en af de gamle agerboere, brød af og sagde: »Hvor lång kan en dæmning egentlig blyvv', for æ nordside er jo osse for lav?«.

Skolelærer Mikkel Pedersen: »Skal dæmningen gå, hvor nu færgen går, vil den komme til at slå en bue, og så bliver der 2000 alen i det mindste«. Han viste på kortet. »Det vil kost' sved at få al den jord kørt sammen, og hvor får vi den fra, »spurgte nu Niels Svenningsen i Melgården, »a trouer pinnede det blyvver umuligt!« — »Vist kan det da lade sig gøre«, indskød Jens Møgelvang, og det gælder om at få det i sving«. »Ja, det er rigtigt«, sagde Chr. Odgaard, »det er os herovre, der har brug for den, og det er derfor os, der skal begynd, ellers er der såmænd ingen, der kommer og laver en bitte bro«.

»Nej, a er enig med Christen, men vi skal alligevel ha' hjælp øvver fræ æ land«, greb Søren Horsager ind. »Ja,« svarede Peder Jensen, »vi skal øvver til æ amtmand, der er ingen anden vej«.

»Hvad med æ sognråd«, spurgte Lars Chr. Nielsen, kan og vil de hjælpe?« — »Nej, vi skal til æ amtmand«, gentog Peder Jensen. »Hvad er det nu, amtmanden hedder, han har sådan et fint navn?« spurgte Niels Svenningsen. »Han hedder Schouw«, svarede Niels Purup. Fulde navn: Ulrich Frederik Rosing Schouw, og han har møj å sej for vor amt, ja, næst efter kong Christian er han den størst for vos«. Niels Purup var af vækst den mindste i flokken, men han vidste besked. Peder Jensen, der var kendt for sit drilleri, kunne da heller ikke holde sig, og sagde: »Du holder dig til de store, Purup!« og svaret lød omgående: »Jow, jow, de små må jo holde sig til de store, for ik' å blyv tavn af æ bussemand«.

Der skulle nu vælges et par mænd til at gøre foretræde for amtmand Rosing Schouw angående dæmningen. Det blev de to største jordbesiddere: Peder Jensen og Søren Horsager. Også skolelæreren var foreslået, men han undslog sig henholdende til, at skolen så ikke ville blive passeret, hvilket godtoges. På spørgsmålet: hvornår rejsen skulle tiltrædes, sagde den lille gesvindte Niels Purup med det kongelige ord: »Heller i morgen end i overmorgen«. Og sådan blev det.

Imens mændene drøftede sagen, havde Maren Bertels ladet sætte snapsglas og »Abraham« ind. Nu sagde værten: »Lad os nu se, om der skulle være en bitte dram i Abraham«. — Det var der, og den blev modtaget med adskillige glade opråb. I tobaksrøgen og i det dæmpede lys — der var tre store tællelys på bordet foruden et par strykker på chatollet — kunne man kun utydelig se, hvem der var hvem af de skæggede hoveder, men de kendte hverandre, næsten som brødre i det lille øsamfund.

Lidt efter var stuen tom på Kongsgården, som havde været det historiske sted for denne begivenhed. Maren

A/S Chr. Primdahl

Sundby Mors . telefon 74 61 33

og

Hvidbjerg Mølle

telefon 76 20 30

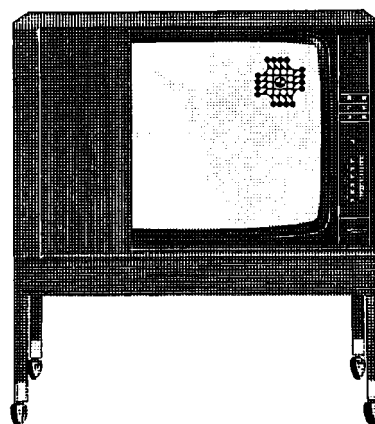
Alt i

**korn
foderstoffer
og
trælast**

Farvefjernsyn - så er det
BEOVISION
De skal vælge!

Testet som
et af Europas
bedste -
ikke alene
for det gode
billede med
de naturlige
farver, men
også for de
lave vedlige-
holdelses-
udgifter
- værd at
tænke over

661-72 BEOVISION 3400 SJ COLOUR

Ta' om ad Ågade - hør og se
de forskellige modeller i

MORSØ
Jernsyn

Ågade . Nykøbing Mors . telefon (07) 72 04 23

BRUGSKUNST

Stort udvalg
i malerier
rammer
og relieffer

Jørgen Tolmer

Glarvester . tlf. 72 03 41 . Nykøbing Mors

Ringsgades Renseri

v. TAGE NIELSEN

Nykøbing Mors
telefon (07) 72 02 19

Har De en lejlighed?

kan jeg skrive sangen til den!

Morsø Lyskopi

Agnes Nielsen

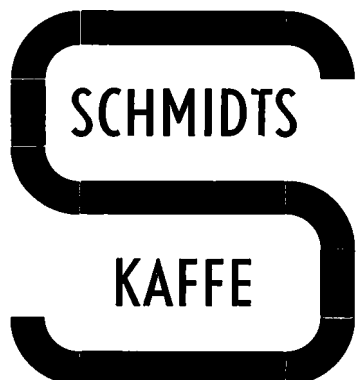
Vesterbro 43, Nykøbing M., tlf. 72 12 70

Fotokopi, 1,50 kr. pr. stk.

Lystryk

Duplikering af sange m. m.

Maskinskrivning

v. I. OTTESEN . Algade . telefon 72 20 70

Bertels var dog ikke taknemmelig for resultatet, hun havde det lønlige håb, at hendes mand ville blive valgt i denne sendefærd, hvilket jo slog fejl. Da hun og Bertel lagde sig i den knagende ægteseng, kunne hun derfor ikke holde sit dårlige humør i ave, men sagde: »Din gård er for bitte, hels var do blyvven valgt i æ kommission, Bertel«. — »Hum, såmænd«, genmælede Bertel stiltfærdigt. Han var en fredsommelig mand, men havde vel som aftenens vært troet det samme.

Næste tirsdag var de samme mænd forsamlede hos Peder Jensen. Her var den lille trivelige Else værtinde, og hun havde straks sat en dampende punchebolle frem, hvilket mændene satte stor pris på, de havde smil på munden, selv om den samtidig røbede en sort skråbaksmond. Nu var de spændte på at høre nyt om dæmningen. Peder Jensen sagde: »Fortæl du nu, Søren, hvad vi fik udrettet ved amtmanden«. — »Nej, det må du hellere«, genmælede Søren Horsager beskedent«. — »Snik, snak, æ kan kuns røg tobak«, sagde Peder Jensen, og så måtte Søren da fortælle. — »Nå, ja, vi traf da æ amtmand hjemme. Han var såmænd så flink, så flink, som en mand ku' vær'. Da han had' hørt vort ærind', sejer han: Det må vi ha' kaptajn Dalgas til at se på. Han forstår sig på den slags. De ved måske, folkens, at han har fået et selskab stiftet, som skal tage sig af afvanding og hededyrkning? Næ, det vidste Peder og mig ingenting om. Nå, men ligemeget, han er manden, som vi må ha' fat på. Så spurgte han helsen om, hvor lång den dæmning skul' vær', og om flere ting, f. eks., hvor manne vi var på vor ø, og vi svared så godt, vi kunne. Æ dæmning kun blyv 2000 alen, og vi var vel en 90 indvånere herøvver. Da vi spurgt, om vi kunne få en besked med hjem, sejer han: Det vil jo komme så meget an på kaptajn-ingeniøren, han er en meget optaget mand, men amtet skal sætte sig i forbindelse med ham med det samme, og så får vi se, hvordan tingene udformer sig.

For resten, når De nu har kunnet klare Dem uden dæmning siden Arilds tid, så kan det vel heller ikke gælde på et år eller to endnu? Såmænd, svarede vi, men det kan jo i storm og uvejvære svært og komme over, og vi skulle jo somme tider i kirke. Kirke, åh, i Karby, ja, det forstår jeg, det må vi tænke på, men skole har De, ikke sandt, det var dog et stort gode, og en lærer, hvad er det nu, han hedder? Vor degn hedder Mikkell Pedersen, svared' vi, — ja, nu husker jeg, en høj mand med fuldskæg. Men nu farvel, I gode mænd, vi skal skrive til Dalgas og lade ham udtale sig om sagen, og sognerådet vil jo ligeledes komme til at tage sig af sagen.

Søren Horsager sluttede, og det var tydeligt at se, med hvilken interesse hans beretning var påhørt. Peder Jensen: »Måske skulle vi fortælle, at han jo spurgte, hvor dybt æ vand var, og der måtte vi så sej, te det var møj forskellig. I storm ville vander jo altid slå op, men 2—3 alen var det almindelige, ved lavvande kun en alen.

Mændene sad ligesom drømmende og så hen for sig. Det var som de øjnede det storværk, de var ved at sætte i gang. Det var noget andet end da deres fædre skulle stå

Ann Mari hinner Hjaetanfald

*En fortælling på
gammel morsingbomål - til højtlesning*

Ku I tenk jer aa hør en bette Historri fræ mi ung Dav? De æ en møj gammel Historri. A va omkring atten Or dengaang a haad den Opløwels, aa no æ a øvver firs, saa kan I siel rejn ue, hu gammel den æ. A ka garantier jæ fue, te I haar aller hør en fahr, fo de æ føst Gaang, a revler op om en. Kaski haa a wæt rej fue, Folk sku grin a mæ, aa tøk a wa en bette Pjatrøv. Men no æ a bløwwen so gammel, te a æ Liglaa om di saa grin aller saa møj aaet. A wel da heller, te di griner a mæ end te di sku roel øwer mæ. Saa grin I no baare saa møj I haar Løst!

Men de wa den her Historri. Hør saa:

De va en Ettermeje hen sidst i November, saavidt a da hovs, a va syklen ind te æ Kjøvsta fur aa besøtre nu Ærinner fur dem derhjem aa mæ siel. A ga mæ gue' Ti', a sku da si di stuer Butiksvinnere, aa baagetter uhn a mæ siel en jenle Kop Kaffe ind po æ Konditori, innen a bega mæ hjemaa. A glemt et aa pot en Par Stykker Sukker i mi Lomm. A va saa hægen etter sødd Sager dengaang. De æ a da forresten ino.

Da a saa endle bega mæ hjemetter va et allere ve aa mørken. A haa all Dav wæt en ren Haar i Mørk. A vel et ret gjæ færrer jenne ret læng etter te æ Suel æ gon nie. Det va et saa gal, saalæng a et va kommen uddenfue æ By. Der skjæn æ Gaadløjter jo. Men de hør jo op aa saa da a vild tænd mi Sykkelløjt opdawed a, te a ingen haad mæ. Den haad mi bette Brour Jens nok lænt udden Folov. A traat hwot te i æ Pedaaler. Dæ va en gue Styk Vej hjem, aa de vild jo blyw jo længer jo mier mørk, innen a naaed so laant. A tint, baare a no et møder æ Landbetjent, han haad Uer fur aa vær nøj skrap te aa gi Bøder, nær han ku rammel øver en Lovøvertræjer. Aa de va a jo, nær a kyer uden Lys.

De gik hil godt li te a kam te Kristinedaal Plantasi. Der so saa mørk og skummel ue derind imell æ Træer. Mi Hjaet saank et Par Tommer i mi Lyw. Aa sa wa et, a kam te aa tenk po, hva der haad staan i æ Avis æ Dav fahr. Di va po Javt etter en Skiderik, der va undveggen fræ æ Tugthus. Hans Sinalement va osse taan mæ. Di troved nok, han va i long swot Gummistøvl aa haad en gro Kasket po, aa te han va kyrend po en Sykkel mæ blank Fælle,

fur søhn nøj va der stollen i en Brugs i Nærhed aa æ Fængsel den Daa, han va rend. A kam te aa rest ve aa tink po, om han va naad herop, aa forestel mæ te han haad gemt sæ her i æ Plantasi. A haa altie hat søhn en løbsk Fantasi — aa no rend den hiel aa mæ mæ.

Hvis han no va her, aa nærensti a kam syklen her aljenne, hva ku søhn en Forbryder saa et het po? Hva sku a stel op. Mi Hjemmen lo paa den aan Si aa æ Plantasi. A skuld igemmel fue aa kom hjem. A skot æ Hjaet op i mi Lyv. De va et fri fur, a skamt mæ siel ue. En stue Pig som mæ ku da et væ bekend aa væe saa krystervorn. Ilyvvel ku a et la vær aa skot bodde te Hywer aa venster, aa flir Gaang tørt a hiel bestemt, a ku skynt jen ind imell æ Treer. No sku a et ha nøj imud aa mød æ Landbetjent! Om han va i Nærhied, va a da got hyt. Bang, saah et li mæ jet. De ga et vaer Sæt i mæ. Bløv der skot etter mæ? Der haad ingenting staaahn om, te den ettersøjt haad Skydvaaben mæ sæ. A kam et møj længer innen de gik op fur mæ, te de va mi Baaghyvel der va ponktiret. De var et der haad gien de her Knald. A sprang aa mæ søhn en Sæt, te nue a mi Pakkenneliker po æ Bagasibærer fol nie. I de sam fæk a Yw po en Syklist, der kam kyrend imud mæ. Der va kun jen Lys, saa de mot vær en Syklen — jen der et haad glemt si Løjt. A skynd mæ aa saml mi Pakker op. A haad lig faat den sidst po Plads, saa stod der en Kaalminnesk ve æ Si a mæ. »Er der noget i vejen? Er der noget, jeg kan hjælpe med,« saah han. A ku hør po hans Mohl, te han et va fræ di her Kanter. Han snakke fornem, lissom endda let finer end dem ind i æ Kjøvsta. A bløv bleg om æ Neb, da a opdawed, te han haad laang svot Støvler po aa en gro Kasket. De æ ham sahh a te mæ siel aa va lissom hiel lammed i aal mi Lemmer. Aa a ku slet et svaar. Hans Løjt skjared li op i mi Hue, a mo nok ha siet let sølle ue, fur han spur: »Er De syg?« Tenk, han soj »De« te mæ! Da de gik op fur mæ, te han troved, a fejl nøj, var et a fæk den tobele Ide, te hvis a no lot, som om a va rigte skit, saa vild han nok

ingen Fotræd gye mæ. A klemt en Haahn ind i mi venster Si, der hvar a mint te mi Hjaet saat, aa hvisket mæ svag Stemm: »De æ mi Hjaet de æ gal mæ. A foer somtier søhn nu grim Anfald, nær a haar anstrengt mæ. A haar nok javet fur møj op aa æ Bakker«. A kam te aa tenk po di Kamferdrober, a haad kjøvt po æ Apothek te Gammelmue, aa da a no va kommen igaang mæ aa fabulier, saa bløv a ve: »Men a haar aaltier no Drober mæ. Nær a taar dem plejer et aa hjælp«. — »Draaber«, han støj aa so po mi Hinner, der rest et saa let, aa telbøj mæ aa tel di Drober aa fur mæ. Han ba mæ om aa leg en Haahn po hans Sykkelstyr da a haad hevven æ Flask frem a mi Task. Sikken da en Held te a Haad hapset di Sukkerknald in po æ Konditori. Hva sku vi elsen ha gjov. Ski haad a jo et mæ, no ku di droppes po æ Sukker. Saa gik han om furve æ Løjt, der ku han jo si aa tel dem aa. A ku et si, om dæ va blank Fælle po hans Sykkel, men no ku a si, hudden han so ue, fur æ Løjt skjæn li po ham. Han va no et saa allerværst. Om de et haad væt fur de her svot Støvvel aa den gro Kasket, saa va der saamænd et nøj forbrøderisk aa si ve ham. Da han kam tebaag ijen mæ di her Medikamenter pot a æ Flask i æ Task aa æ Sukkerknald i mi Mund. Føj da fur Katten, hur den smajt! No var dæ sørme et nøj sødd ve den mie! A va li ve aa spøt de ue ijen, men de ku jo aller go an, hernier mot den. A kam te aa host a de kras Stads. De va relenok godt te mi Gammelmue et haad nødde aa doktorier po mæ. Kamferdrober var hinne Raj

mud Alverdens Skrøvelighider. A sunne mæ en Yveblik oven po den Mundfuld, saa soj a »tak, no haar a et møj bejjer, no mo a si aa kom vier«. A trovr nok, te han so let unnersøgend po mæ, aa saah: »Mon det ikke er bedst, jeg følger Dem hjem«. — »Nej, nej«, saah a forskrækket. A sku rele et ha nøj aa aa kom slæbend hjem mæ en fremmed Kaalminnesk! Forestel jer om han ga sæ te aa fotel om de her Hjaetanfald, a haad hat. — Mi Mue vild da blyv dødsensforskrækket — eller kaski vild hun sej møj forvunner: »A haa da aller vest om, te hinner Hjaet fejl nøj«. A fek travl mæ aa sej Foval, sot mæ po æ Sykkel aa hjulet aa. A haad hiel svet ue te den va ponktiered. Men de va osse li møj, om den va flad eller rund, der va ingenting, der sku fo mæ nie po æ Jovr ijen, far a va godt ue aa æ Plantasi. A vild møj gjæe ha sit mæ tebaag, men a tuer et, fur hvis han no ilyvvel sot baagetter mæ. Æ vej va ujavn, a bumpet op aa nie. Da a endle vovved aa ta æ Rest aa æ Vej tefuds, va a godt æm i æ Ballier. No, a naaj da valbehollen hjem. A tej stel om, hva a haad opløvved. Den nejst Daae løst a i æ Blaae, te den her Tugthuskandidat va faangget laant sønderpo. Saa vest a da, te de et va ham, a haad mőt. Hvem mon den Kaal saa va? Det fæk a nok aller aa vedd.

Nove Dav etter bløv a bojen te Bojl po vor Nabogoer. Æ Dætter Mett fyld tyv Oer, aa de sku fejres mæ en stuer Skrald. Dæ sku vær bodde Dans aa Spel. De gle a mæ møj te, po en Dansgvøl va a rigte i mi Es. Mett aa mæ had hold

Giv en god julegave fra **byens førende forretning**

indenfor

bøger

foto

kontorartikler

**H. HANSENs
boghandel**

telefon 721777 . Nykøbing Mors

Glædelig Jul!

sammen li sihn vi begynn aa føyles aj te Skuel. Vi foraal hverajer alverdens Ting. A er ves po, a va den føyst, der fæk nøj aa vedd om, dengaang hun aa mi stuer Brovr Kresten va bløvvén Kjørrester. A haad ingen Kjørrest ino. Men to hva, de javed val et saa stærk. De ku val noves. A va da et mir end atten Ohr. Dæ bløv val Raj fur de, innen a bløv tyv.

Den Daae a sku te Gild, pynt a mæ jo de bejst a ku. A tov mi allerfinest Kjøvl po, den mæ di smø Pofærmer aa tov Garniringer fonejen. Saa haad a osse nu pæn brun Sko, mæ tre Remm øver æ Vrist. Mi Hor bor a ino lissom dengaang a bløv konfirmier: mæ di laang Fletninger rundt om æ Hue. Rosenkrans kaalt di et. A tøy siel, a saa faale got ue.

A gik derøver i gue Ti. Kaskise va dæ jet eller aant a ku hjælp teret mæ. Dæ va en faale Masse Minnesker, da de føyst bløv fosammelt. Dær va dækket Kaffebuer op i æ Stuerstov. Da di haaj faat al de di ku ed aa drek, gik di ind i di ajer Stover aa æ Stuerstov bløv ryet. Saa gik der jen rundt aa skrabt Spaaner a en Stearinlys fur te æ Gvol ku blyv behaggele aa dans po, aa saa arrivired æ Musikanter. Der va tov, jen mæ Violin aa den aaen mæ Fløjt.

Di føyst po æ Gvol va jo Mett aa hinne Kjørrest — also mi Brover Kresten, men di fæk et Lov te aa ha et fur dem siel ret læng, snaae va de flest a di Ung i fuld Sving. A hold mæ let tebaag. Siel om a æ møy op fur aa dans. A tøy, de sku væ æ Kaael te aa vær ue om æ Pigger, et omvend. I den føyst Pavs kam Mett hen aa trak i mæ. »Hva staa do her aa krykker efter, din bette Taari«, saah hun. »Fram mæ dæ, saa æ Kaal ka fo Yw po dæ«. A hold ijen. »De javer dat«, saah a. »De ku da vær, a venter po en bestemt!« — »De æ da val et ham den ny Fovalter po Kristinedal? Haa do sit ham. Han æ nøj saa flot. Alle Pigger dæop er hiel skyer etter ham, sejer di. Men saa ka do fo Lov aa vent let. Han sku te en Mød føyst, aa ku et kom, fae de va øver«. — »Nej«, saah a, »ham haa a aller siet«. »Saa haar do nøj aa gle dæ te! Hvis et a va saa godt som foloved mæ di Brovr, ku a da godt tenk mæ aa prøv mi Løk mæ ham. Men la mæ nu sie, te do opper dæ en bette Kjan, nær han kommer, saa han ka fo Yw po, te do æ den kjønnest Pig her i æ Sogn«. — »Den kjønnest Pig«, fnøs a, »de æ do da sjel«. Saa va de betal. Plussele greb Mett mæ i mi Arm aa hvisket: »Der æ han jo«. A stow mæ æ Røyg te æ Stuerstovdar, men fæk mæ vend i en Snaarhied. A sak i æ Knæer, a va li ve aa daahn. De va jo ham, a haad møy derue i æ Plantasei den aahn Avten! A soh mæ om etter en Stej a ku skyvl mæ. Men han haad allere sit vos aa skroed li øver æ Gvol imud vos. Føyst haned han mæ Mett, gratulired hinn aa takked saa møy fur de hun haj bøjen ham mæ te hinne Føsselsdav. Saa ga han osse mæ Hahn aa saa ilav han smil te mæ: »Ja, vi to kender jo allerede hinanden!« I sku ha sit nu Øvn Mett lænt mæ, som et va saa sær, a haad li stajn aa saah, a haad aller sit ham. Hun va et væn te, a haad Hemmelighider fur hinn. Heldigvis stemt æ Musikere i mæ en ny Styk, aa mi Brovr kam aa slow en Klov i hinn, aa di valset astej. Ja, de va en Vals di spelt. A elsker aa dans

Vals. Aa, den skjønne Musik! A stov aa ly etter en mæ den jen Øer. Den aaen haad a vend mud den hersens Forvalter, om han da et ku kom i Tanker om aa by mæ op. Han haad staa aa skotted let te mæ, innen han saad: »Ja, du kan vel ikke taale at danse, naar du har svagt Hjerter«. (No saad han »do« te mæ. Han haad val opdaved, te her po vor Ejn va vi alsammel dos). »Jow«, skynd a mæ aa svaae, »søhn en bette sinne Vals ka a godt vov. De taar a ingen Skaad aa«. Saa bukked han fur mæ aa a nejed, søhn som a haad lær i æ Dansskuel: I ved, gik en bette Kjan nier i æ Knæer, aa løvt let op i mi Kjøvl mæ den venster Hahn. Saa tov han mæ ønner æ Arm aa føy mæ ue po æ Gvol mellem al di ajer, der svang sæ. I ka trov, han ku dans! Nær a ska sej et udden aa praal, saa æ a no heller et saa reng te et. Baagetter danset han mæ Mett aa en hiel Diel ajer Kvindfolk — men han danset no mjest mæ mæ. Aa de va et Vals aaljenne, nej de bløv te bodde Fynbo Polka Masorka, Tyrolervals, Svejtrit — aa hva di no hier aalsammen, de gammeldavs Danss. A vel lov jer, han va en Kavalier, der va vær aa sving sæ mæ po en Dansgvol!

Hen po æ Ti bløv vi saa ophided, te vi mot uddenfur aa svaal vos aa. Vi gik en bette Tur rundt i æ Haw. De va nøj møyk, fur æ Maan den kvælled, men a va et de mind-

**DET HØJE NORD —
SYDENS SOL
DET FJERNE ØSTEN —
DET VILDE VESTEN**

Med moderne transportmidler ligger alle disse mål lige udenfor døren. Lad os vise Dem mulighederne for en god og spændende ferie.

F. L. Knakkegaards Eftf.

SKIBSMÆGLERFIRMA · HAVNEGADE 9 · TELF. 72 11 66

ste ræj. A haad jo Hans Peter mæ mæ, aa han had laa hans Aarm om mi Skoller. Ja, han haad fortaal mæ, te han hied Hans Peter. Di flest kald ham jo relenok Fovalter Jensen, men a mot Lov ham aa kald ham Hans Peter. A behøved et aa fotel ham, hva a hied, i æ Avtens Løb haad han jo hør saa manne sej Ann Mari te mæ. Han saah, han tøt, de va saamøj en kjøn Navn. De haad a no aller tint po, men nær han soj et po hans fin Mohl, ku a da godt hør, te de et va saa gal. De æ da osse mi Døbnavn, alsa Anne Marie. Jov i hans Mund ly et svær godt!

Da vi laant om læng naaj ind ijen, stemt di netop i mæ »Den glade Enke«. Hun ku et væ mie glaa end a va. A ku lifram et la vær mæ aa sjøng mæ, lissaa stell, begravlivis: Jeg vil Livet nyde, helst i Valsetakt. Valsens Toner har for mig en sælsom Magt.

De va laant ue po æ Næt, da æ Spelmænn soj stop. Di sløt aa mæ: Forgangen Nat vor sultne Kat — aa te aller-sist: Ann Mari kom herom. Aa da svaang Hans Peter mæ i en forrygendes Galop, saa a va li ve aa flyv te Himmels.

Men saa ku a relenok osse tyddele mærk, dæ va nøj ivej mæ mi Hjaet! Den vild et hold op mæ aa galopier, da æ Dans hør op.

De va nok hinner her, di kaller Nemesisse, der tov Hævn, fo de a haad spelt Komedi mæ, te a haad sølle

Hjaet. Helsen va det da ham Gud Amor, der haad skot en Pil aa aa ramt mæ li i mi Hjaetrued. A vest osse be-stemt, i hva Yvblik, de va skie. De va en sære Fornemmels, a fæk, da Hans Peter, i stefuer aa slep mæ, da æ Musik hold op, klemt mæ ino nærere ind te sæ. Te aal Held ku a da bodde si aa mærk, te han et siel va gaan Ram fobi. Den Skjælm te Amor haad hat mier end jen Pil i hans Kogger.

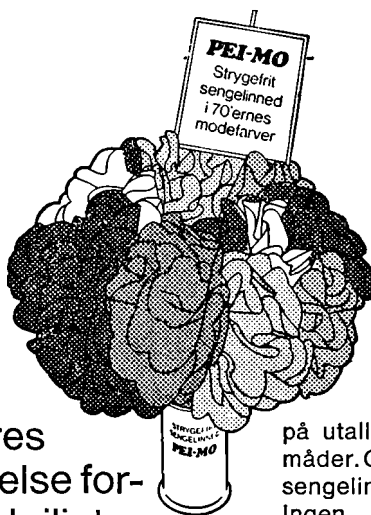
Fælles Skaad æ trøstele, sejes der, aa de ska nok paes, fur no haar Hans Peter aa mæ trøstet hinajn fur vor Hjaet-sohr i manne, manne Ohr. Heldigviks haar vi da et hat nødde aa brug Kamferdrober te et!

A. O.

årets bedste gave idé

Strygefrit
sengelinned
fra

- gør Deres
soveværelse for-
førende dejligt

Hvidt sengelinned. Håbløst forældet. Sæt kulør på tilværelsen - også i det "glemte" rum. Klæd soveværelset i skønne farver. Farver, der taler deres eget sarte, romantiske eller dristige sprog. Pei-Mo sengelinned er farver - masser af farver, der kan kombineres

på utallige spændende måder. Og så har Pei-Mo sengelinned TOP LUK. Ingen bændler, ingen knapper. Det er helt

i top! 50% polyester og 50% bomuld. Det gi'r 100% kvalitet. En 4F-mærket kvalitet, der holder - og holder sig smuk år efter år. Skal aldrig stryges eller rulles. Se Pei-Mo hos:

NIELS JENSEN & SØN

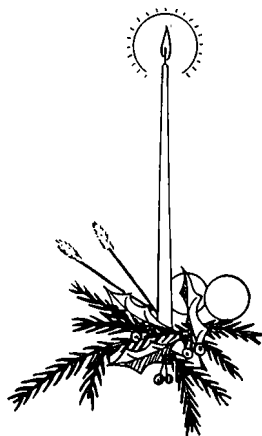
(07) 72 15 77*

MIDT I GÅGADEN

hele familiens juledrik er fra
MORSØ BRYGHUS

De handler med størst fordel hos **DEN FRIE
KØBMAND**

*Ham, der har
den mest friskbrændte
og friskmalede*

KAFFE

Glædelig jul!

KØBMÆNDENE PÅ MORS

Patient på Nykøbing M. sygehus i februar 1905

Af Katrine Baarstrøm

Sygestuerne, der beskrives, var i den hvide mellembbygning

Den unge pige — lad os kalde hende Benny, for det hed hun ikke — var kommet slemt til skade, og havde det været i dag, ville der jo ikke været gået mange minutter, før doktoren og ambulancen havde været der; men så let gik det ikke dengang. Automobiler var der ingen af og af telefoner kun ganske enkelte. Så der gik 2-3 timer, før den nærmeste læge kunne være der. Og efter ca. 1½ times anstrengelser måtte han erklære, at uden bedøvelse og en anden læge til hjælp kunne han ikke klare det. Så måtte fjedervognen igen trækkes ud.

Det var på den tid af året, da dagene længes og vinteren normalt strenges. Det år var vejret dog meget mildt, men til aften var det blæst op, og regnen piskede på ruderne; tilmed var det buldrende mørkt, så det ville ikke blive nogen lysttur hverken for den pågældende læge eller for dem, som skulle hente ham. — Benny kunne regne ud, at der ville gå mindst 2 timer, før den anden læge kunne være der, og hun tænkte, at så længe holdt hun det ikke ud. Det gjordne hun nu alligevel. Og den rare doktor E. gav hende, så tit det var forsvarligt, nogle dråber, så smerterne var med tiden ikke slet så voldsomme.

Endelig ved 23-tiden kom vognen med doktor H., og begge lægerne asede og masede i henved to timer, men måtte så give op. Klokkeren var 1, før doktor E. tog afsted, og da havde han været der i seks timer. (Da regningen kom, lød den på 6 — skriver seks — kroner!) — For et par år siden døde den rare doktor i en helt anden del af landen. Og Benny fik ham aldrig sagt tak.

Næste dag ved middagstid var præstens lukkede vogn skaffet til veje og ordnet, så patienten kunne ligge der.

Ved 14-tiden kørte vognen op for sygehusets dør, og ca. 2 timer senere vågnede Benny op efter bedøvelsen. Der

var dengang ingen sygehuslæger, så alle byens fire læger havde været i arbejde, og de var så glade for, at det var lykkedes for dem, skønt de havde været ved at opgive, at de alle ville være med til at bære patienten ind i sengen. Hun blev båret gennem den ene af de to stuer, der var til kvindelige patienter, og ind i den inderste.

Hvad der ellers skete den dag, stod senere i en tåge for Benny. Først da der blev ordnet til natten, var hun nogenlunde klar. Vågekongen — hun hed vist Ane — kom med en køkkenlampe, som blev anbragt på et lille bord ved den ene væg; der blev sat en skærm for, og Ane anbragte sig i en armstol, hvor hun kort efter sov sødeligt. Nå, hun havde sit arbejde om dagen og kunne nok være træt.

Ved 1-tiden mente Benny, at der blev kaldt på hende, og hun ville stå op, men lemmerne ville ikke rigtig lystre, så hun arbejdede sig på albuerne ud til sengekanten. Da begyndte en af de andre patienter at råbe: »Hun falder af sengen!« Men Benny tænkte: »Pyt, de har ikke hørt, at der blev kaldt på mig«. Dog, før Ane kom på benene, var hun klar over, at dette vist var galt og havde fået sig skubbet tilbage i sengen igen.

Det var med en dejlig følelse, hun vågnede den næste morgen, en følelse af taknemlighed og lettelse over, at det meger svære, hun havde været igennem, nu var overstået, og hun kunne ligge dér uden smerter — næsten da — og bare ligge og hvile.

Nu begyndte hun at interessere sig for omgivelserne og så, at der var tre patienter foruden hende selv: Maren og Mine, som begge var oppegående, den ene med en dårlig arm, den anden med ekzem i hovedbunden, så hun var klippet helt tæt og havde hovedet bundet ind. I sengen, der stod nærmest hendes egen, lå Johanne; hun var nok

den, det så alvorligst ud for, men hun havde et velsignet humør. De var alle fire i alderen mellem 17 og 25, så der blev med tiden livligt på stuen — ikke mindst, når »mandsafdelingen« op på dagen indfandt sig.

I den forreste stue lå madam Steffensen, som var i 70-erne, og »Bedste«, som var i 80-erne.

Når Benny løftede hovedet så højt op fra puden, som det var muligt, kunne hun se blomsterne i gartner Overgaards vindue lige overfor.

Af de andre patienter fik hun lidt efter lidt oplysning om, hvad der lå udenfor hendes eget synsfelt. I den side af bygningen, der vendte bort fra gaden, var mandsafdelingen. Mon der var to stuer, eller var der kun én — ? Der var i hvert fald kun to patienter — et par unge mennesker i 17-18 års alderen, som også var oppegående, og de tilbragte det meste af dagen inde hos de kvindelige patienter. Så var der operationsstue og opgang til loftet, og på samme side som kvinde-afdelingen var sygeplejersken frk. K.'s værelse. Til husstanden hørte også en pige, Anna, som for tiden var syg. Og så var der Peter, en slags altmuligmand, som var nyttig ved mange lejligheder.

Lidt tilbage lå »epidemien«, hvor den anden sygeplejerske, frk. S., residerede. Herudover var så køkkenbygningen, hvor der var et par værelser ovenpå for TB-patienter.

Endelig var der noget, som hed »cellerne«, og som blev nævnt med en vis følelse af uhygge.

Det var slet ikke så let at ligge fladt ned på ryggen, når man skulle spise. Især kneb det den første middag, da der kom risengrød med sødt øl, og Benny slap da heller ikke godt fra det, hvad hendes lagen bar tydelige spor af. Bagefter kom der en mægtig stor rødspætte, og skønt hun næsten ikke vidste, hvornår hun sidst havde fået noget at spise, erklærede Benny dog, at så meget kunne hun ikke sætte til livs. »Ja, men vi gemmer da også altid noget til aftensmaden«, sagde de andre patienter. »Det gemmer vi i vore skuffer«.

Aftensmaden bestod af smørrebrød uden pålæg, men det var rigtigt smør, og et tykt lag, der var smurt på. I det hele taget var forplejningen næsten overdådig, syntes hun.

Så gik dagen med alvor og gammen — vel nok mest »gammen«!

En dag blev en barneseng sat ind på stuen. Det var en lille dreng på 5-6 år, der var indlagt til observation, og man syntes det var for trist for ham inde på mandsstuen. Han skulle hver dag spise blødkogte æg, men han erklærede over for stuefællerne, at han umuligt kunne spise æg, og de var da »ædelmodige« og spiste dem for ham. Nå, heldigvis lever han da endnu, vist endda i bedste velgående, selv om æggene gik i de forkerte halse.

Senere kom igen en ny patient, en yngre kone, som havde meget dårlige nerver og var så svag, at hun ikke kunne gå uden hjælp — i hvert fald i vågen tilstand. Lidt over midnat den første nat, hun var der, vågnede Benny, og da hun slog øjnene op, så hun en hvid skikkelse fare forbi sengen og ud af stuen. Først blev hun bange og jog hovedet under dynen, men hun kom dog hurtigt til be-

Landbrugs- og
Industrimaskiner
Reserve dele
Reparation

MORSØ MOTOR
Tlf. 72 08 66 *Kompagni*

BELYSNING

*Gode gaver
giver
varige goder*

**Vils
Installations
forretning**

aut. el-inst. J. W. SØGAARD
Vils Mors . Telefon 76 70 36

*Julegave
ideer*

finder De hos

MORSØ PHARM. MATERIALHANDEL
SVENNING PILGAARD . Lilletorv . telefon 72 02 94

Juledekorationer . Vinterkranse
Sammenplantninger
Alt i frugt og grønt

POMONA
blomster

Havnegade 6 . tlf. 72 13 70 . Medlem af Blomstergave

sindelse og fik kaldt på Ane, der da også nåede den syge kone, før hun kom helt ud af huset. En anden dag under middagssøvnen sprang hun igen ud af sengen, men vågnede ved det og sank så straks sammen. Da hendes læge, doktor A., næste gang var der, talte han hende lidt hårdt til og sagde, at hvis det gentog sig, blev de nødt til at flytte hende over i cellerne, for de andre patienter kunne ikke være tjent med det. Disse var imidlertid meget forargede på doktoren, de syntes jo, at den stakkels kone da ikke kunne gøre for det; men doktoren var nok alligevel den klogeste, for konen gik ikke siden i søvne.

Hver af byens læger kom og tilså sine patienter, så der var stuegang flere gange om dagen. Det er lidt beskæmmende at fortælle, at patienterne ikke altid var så rolige under lægebesøgene, som de burde være. Måske virkede det ikke slet så højtideligt, når lægerne kom enkeltvis i almindeligt jakkesæt, som når der nu om dage kommer en hel stab af læger og sygeplejersker i hvide kitler.

En dag sagde frk. K. til patienterne, at de skulle ønske doktor A. til lykke, når han kom, så gav han nok chokolade. De var ikke sene til at efterkomme opfordringen, og doktoren spenderede så en tokrone. — I de dage kunne en tokrone række langt. Og Ane måtte så servere chokolade om aftenen.

Ane havde en logerende, en tysker, og en dag spurgte hun, om hun måtte være fri den næste nat, da tyskeren havde fødselsdag og skulle have nogle gæster. »Ja, men skal vi så ligge alene!« udbrød Mine. »Ja, I stakkels børn«, sagde frk. K., »men jeg skal nok komme og fortælle en historie for jer«. Hun kom også. I det hele taget var frk. K. altid livlig og flink, og hun sad ikke så sjældent inde og sludrede med patienterne, men der var måske nok et og andet, som ikke kunne tolereres i dag.

Anes hus må have været bygget sammen med sygehuset, for man kunne tydeligt inde fra sygestuen høre gildeslaget hos tyskeren.

Så kom den dag, da doktoren sagde, at nu skulle Benny prøve at komme lidt op. Hun var meget spændt på, hvordan det ville spænde af — om hun var så godt lappet sammen, at hun igen ville få sin fulde førlighed.

Ret mange krumspring kunne hun ikke gøre. Men da den værste svimmelhed var overstået, kunne hun dog liste rundt i stuen.

Den næste dag var en søndag, og om aftenen skulle frk. K. i teatret, så der var måske nok lidt livligere på stuen end ellers. Ud på aftenen ville Mine have Maren med ovenpå og se til Anna, men det var Maren ikke oplagt til. Mine havde ligget til sengs et par dage på grund af en halsbetændelse, men det lå ikke rigtig for hende at holde sig i ro ret længe ad gangen, så da hun ikke kunne overtale Maren, opfordrede hun Benny til at gå med, og hun var letsindig nok til at vove det. Det gik langsomt og besværligt op ad trappen, men der var et solidt gelænder at holde sig til, og omsider stod de ved Annas dør. Mine bankede på, men aldrig så snart havde hun åbnet døren, før hun knaldede den i igen, og med udråbet: »Dæ sjer

en kæl«, for hun afsted, hendes ben gik som trommestikker ned ad trappen. Der stod så Benny. Hun nåede lige at få sig lempet om bag ved et skab, der stod ved siden af døren, før den omtalte karl kom ud på loftet. »Nej, her er ingen«, sagde han. Inde fra værelset blev der sagt: »Der har været Maren og Mine«. »Nej«, sagde en anden »Mine ligger i sengen i dag«. »Ja, så har det været Maren og Benny«, blev der sagt. »Nej, hvor vil I hen, Benny kan da ikke sådan løbe«. Endelig blev døren lukket, og Benny dristede sig frem, men først da hun langt om længe kom ind i den forreste sygestue, turde hun le.

»Men hva ær ed da mæ di piger«, sagde madam Stefensen, »di hår da ves væt hen å gyr æg. Mine sejer derind i æ seng å kavler endnu«.

Men nu var det også forbi med lystigheden. Samme nat blev der uro ude på gangen, og inde på stuen lå man og spekulerede på, hvad der kunne være på færde. Af Ane fik de senere at vide, at det var en sømand, som havde været ude for et ulykkestilfælde, der var blevet indlagt.

Nu var der kun to dage, til Benny skulle hjem, og da der et par aftener ved spisetid havde været nogen inde på stuen, som patienterne ikke syntes, de kunne indivi i hemmeligheden med madvarerne i skufferne, var beholdningerne svulmet op. Hvordan skulle man nu få det skaffet af vejen? Dog, når nøden er størst, er hjælpen nærmest. Da doktor A. kom, havde han sin store hund med, og da Peter også var i nærheden, fik pigebørnene ham til at lokke hunden ind, mens doktoren var optaget et andet sted. Den guffede ordentlig i sig og nåede lige at få slugt den sidste bid, da doktoren kom ude på gangen. Der var ikke anden udvej end at lempe hunden ud af vinduet, men Peter var nu ikke helt glad ved situationen. Doktoren var da også noget forbavset over at træffe ham på sygestuen.

Dagen derefter kom frk. K. med en lille trækasse, hvori der lå en samling instrumenter, der så både rustne og grimme ud. Hun bad nu de unge piger, om de ville pudse dem, så hun kunne få dem kogt, for om lidt kom der en kone ude fra byen, der skulle opereres for tarmslyng. »Og det er nok vanskeligt, hun kommer over det«, fjøede frk. K. til, »for hun ligger på 3' die døgn, og det er sjældent, det går godt, når der er gået over 24 timer«.

Den næste nat var den sidste, Benny skulle tilbringe på sygehuset. Søvn blev der ikke noget af, da hun hele tiden måtte tænke på operationspatienten, der lå i stuen ved siden af, om hun mon levede endnu.

Det var med en vis vemod, Benny den næste dag tog afsked med sygehuset. Hun havde jo haft det dejligt der, og det var den eneste »ferie« hun havde haft siden skoledagene.

En måneds tid efter var hun rask som før — troede hun da.

Men det er en anden historie.

N. N.

Der skal stærk bien te aa bær goo dav

Lidt om sagn, overtro, ordsprog og mundheld fra Mors.

66. På *Dragstrup mark* tæt op til kjæret findes et højt punkt agerland, som kaldes *Støjbjærg*. Der gik en gang en mand og såede korn, medens folkene sad nede ved kjæret og spiste meldmad. Som de sad allerbedst, hørte de en røst, som råbte: »Timen er kommen, men manden er endnu ikke kommen«. Med det samme slængte såmanden, hvad han havde i hænderne, og løb ned i et hul nede i kjæret, hvor man aldrig så ham mere. Manden hed Find, og hullet har siden den tid haft navnet *Finds pynt*. Dette hul er rædsomt at se ned i, det er temmelig stort i omfang og tragtformigt. Der er godt drikkevand, og det er meget klart, men ikke let at komme til, da grunden uden om er meget sumpig.

Mads Skriver.

67. En mand gik ovre på *Mors* og såede korn. Så hørte de en røst, te der råbte: »Tiden er kommen, men manden er ikke kommen«, og den kom fra en pyt eller et hul, de kaldte *Vinds pyt*. Så kyller manden sædeløben og flyver

af sted til hullet, og der mistede han livet. Det hul var al tid blank, der var ingen bund at se og føle i det.

Hans Kirk, Rødding.

68. I kjæret mellem *Dragstrup* og *Frøslev*, som kaldes *Søkjæret*, findes et hul, der kaldes *Finds pyt*, og det er bundløst. Man har forgæves forsøgt at nå bund der med lange stænger. En mand, der høstede på *Frøslevgaards mark*, hørte en røst, der råbte: »Tiden er kommen, men manden er ikke kommen«. Så kastede han leen, løb ned og styrtede sig i hullet.

Morten Jensen, Dragstrup.

Disse tre varianter af det samme sagn findes i Evald Tang Kristensen: *Danske sagn*, som de har lydt i folke-munde, bind 2, 1893, s. 162-63 under afsnittet D. Vandets ånder 3. Åmænd.

August F. Schmidt har i bind II og III (1933 og 1936) af sin: *Morsingboer i gamle Dage* samlet de sagn, overleveringer, ordsprog, talemåder m. v., der knytter sig til Mors. Han har bl. a. benyttet sig af Evald Tang Kristensens værker og af provst Caspar Schade: »Beskrivelse over *Øen Mors*« (1811) samt af dennes efterladte papirer, bl. a. m. h. t. ordsprog fra Mors.

I bind II er der et lille afsnit om: Varsler. Heri fortælles om tre forvarsler om bygning af Ansgarskirken. En kone havde set et lys, en mand havde som dreng hørt salmesang,

Hjul på Mors

Et af tidens aktuelle problemer er

sikkerhed i trafikken

J. K. Prøvestationen

er bygget for DERES SIKKERHED og for DERES ØKONOMI I BILKØRSEL. Foruden det komplette VW DIAGNOSESYSTEM kan vi teste ALLE BILMÆRKER, og så er det til de rigtige priser.

Er det brugt bil, De ønsker at købe, må De for Deres egen skyld sikre Dem, at den er med TESTCERTIFIKAT. Det får De hos os - her er intet skjult for kunden. Husk vort

AUTOLAKERERI OG PLADEVÆRKSTED

hvor vi har de mest moderne maskiner og faguddannede folk, derfor bedst og billigst.

JOHS. KIRKEGAARD

Aut. VW-forhandler . Fruevej 30-32 . tlf. 72 11 44

Øens største
specialforretning
for belysning

Belysning
for enhver smag

Stort udvalg i
frysere, køleskabe
komfurer
og vaskemaskiner

H. HEIN

Nygade 9 . telefon 72 08 89

og en anden mand havde set et slot med tårn stige op af tåger. ved siden af vejen på det sted, hvor den senere blev bygget.

» . . . På Frøslevgård åbnedes hver nytårsnat alle døre og en ung hvidklædt jomfru går igennem alle stuerne. Det er liden Kirsten, som går igen . . . « (Bd. II, s. 57).

Som eksempler på *overtro* kan nævnes: Når svalen flytter bort fra en gård eller et hus, svinder lykken også bort. — Mandag er en uheldig dag. Den dag måtte man ikke påbegynde et stort arbejde. »Mandags Fløt er snaar fortrøt« og Man må ikke fløjte i mørke, så fløjter man Fanden til sig.

Nabodrillerier om morsingboerne.

Krummer er også brød, og morsingboer er også mennesker, siger sallingboerne. De siger endvidere, at der skal to morsingboer og en gammel vædder til at udgøre et *menneske* eller der skal tre morsingboere og et knippe halm til at udgøre et menneske. Hertil svarer morsingboerne, at der skal syv sallingboere og en gammel vædder til at udgøre en morsingbo. Man kan læse videre om disse nabodrillerier hos Schmidt, dels i: Morsingboer i gamle Dage, bd. III, s. 122-27, dels i hans: Stedlige mundheld og talemåder, 1964, s. 34—36.

*De møj ska te de møj saa e Myyr
hun pist i e Hav.*

At drikke en dram det er ingen skam, at drikke en pæl det er fæl, at drikke en pot, det er spot, at drikke en tønne det er synd.

Når kattene rives mest, så får de flest killinger.

To meninger om én sag, det kan nok gå, men to kvindfolk om én kage, det kan ikke vel gå.

Store ord og fjer, det er let til læs.

Dem store de strikker alle tider næserne sammen og dem små røvene.

Østen-Blammer, Qvind-Klammer aa Faar-Vree de ennes mæ Vaand.

Der skal stærk Bien te aa bær goo Dav.

Det er kun et udpluk af de ordsprog, som August F. Schmidt har taget med af provst Schades utrykte samling af ordsprog, talemåder og mundheld efter læge Jens Lunds afskrift. De står på siderne 103-12 i bd. III. Hertil kommer: Rim, Remser, Naturlyd og Gaader, ss. s. e. 113-15.

I deres: *Ordsprog i Danmark*, (1969), bringer *Iver Kjær* og *Bengt Holbek* også et udvalg af disse ordsprog (nr. e 2284-96), som de har taget fra Ewald Tang Kristensen: Skategraveren XII, s. 76—79. Tang Kristensen havde samlet dem i Galtrup, men nævner selv provst C. Schade som en af sine betydeligste meddelere (han lånte hans efterladte papirer til gennemsyn).

E Grye Skraaber komet et te Himmerig.

Hvad er det, der er hårdt som horn og hvas som torn, hvid som alabast, sort som tjære og grøn som sæbe, jeg kan stå og ikke gå, men hoppe, og derfor gør folk også undertiden nar ad mig. (En skade).

Mors er Jyllands smørhul, siger morsingboen selv.

Jakob Albrektzen.

Malerier Reproduktioner

- noget for enhver smag

*Vi indrammer
billeder
og broderier
hurtigt og billigt*

**NIELSEN
& SØGAARD**

Nygade 2 . tlf. 72 02 95

Dragstrup CEMENTSTØBERI

Frøslev
tlf. 74 42 11

*

**Alt i
bygningsartikler
rør
og fliser**

SMØRREBRØD

*

VARM MAD

*

GOD KAFFE

*

Landmandshjemmet

Nygade . telefon 72 01 31

„Hvad ønsker folk på Mors sig af fremtiden?“

Af Morsø Erhvervsråds formand, bogtrykker Jakob Nyborg

Jul på Mors udsendes i år for 9. gang i den nuværende skikkelse, men i 30'erne udkom i en årrække et julehefte af samme navn. Det blev udgivet og redigeret af redaktør Kr. Jespersen og billedhuggeren Constantin Sørensen. I udgaven fra 1937 finder jeg en artikel med ovennævnte titel, hvor man har stillet spørgsmålet til en lang række af øens kendte personer. Resultatet af dette rundspørge er sammenfattet i artiklens underrubrik, der er gengivet her sammen med Constantin Sørensens festlige illustration.

HVAD ØNSKER FOLK PAA MORS SIG

AF FREMTIDEN?
Bro, Bro, Bro — og saa iøvrigt større Turistbesøg, præcis
Møder og aabne Kirkedøre, Statskole, Skoletandpleje, Rute-
bilstation, Nedertirnanstalt, offentlig Skøjtebane, landbrugssaglig Ungdomsskole, Brevsprækker i Dørene, bedre
Musikliv, mere Færdselskultur, færre Hunde paa Gaden, bedre Fodboldspillere og billigere Flæsk — m. m. m.

JUL PAA MORS har spurgt en række kendte Personligheder i By og paa Land om, hvad de ønsker sig af Fremtiden. — Nedenfor bringer vi de mange Bsvarelser, der er velegnede til at give Impulser for fremtidig Indsats.

I forhold til 1937 er 1971 jo blevet fremtid, og læserne kan selv konstatere, hvad fremtiden har bragt Mors, eller hvilke ønsker folk på Mors har fået opfyldt i den forløbne periode, idet det anføres i det gamle hefte, at de mange besvarelser er velegnede til at give impulser for fremtidig indsats.

Ikke færre end 36 morsingboere har udtalt sig, og på nogle få undtagelser nær sætter alle øverst på ønskesedlen en Sallingsundbro, ønskerne herom underbygget på mere eller mindre markant vis. Endeløs forekommer herlighederne at blive, »når om 15—20 år broen må være en realitet«. Vi kan endvidere konstatere, at turistbesøg, placering af en rutebilstation og ønsket om en skoletandpleje-ordning også i 1937 optog sindene, og daglige irritations-

momenter som manglende færdselskultur, løsgående hunde og stigende priser på flæsk er ikke noget specielt for vor tid.

På visse områder er ønskerne blevet indfriet, på andre er der foregået en march på stedet, og Sallingsundbroen er endnu ikke bygget, omend den dog er en realitet på tegnebrættet. Ønsker for fremtiden har vi jo alle, og som »Jul på Mors« gjorde i 1937 stilles igen i år spørgsmålet »Hvad ønsker folk på Mors sig af fremtiden« til en række morsingboere, idet vi dog begrænser os til en halv snes stykker. Vi har bedt om at få svarene fremsat i 3 korte ønsker, og det skal anføres, at alle har svaret impulsivt uden i forvejen at have haft lejlighed til at formulere og uddybe svarene.

Viceborgmester *C. E. Mortensen* svarer prompte: Øget industri, øget turisme og Sallingsundbroen.

Folketingsmand *Ths. Have*: Broen, og at den må bringe udviklingen på højde med det øvrige Jylland. At vi må få en øget tilgang af befolkning og industri, og at Mors må få sin andel af statsinstitutionerne.

Thingstrup Jensen, fmd. for Morsø Kunstforening: Turistcenter, flere indbyggere og — broen!

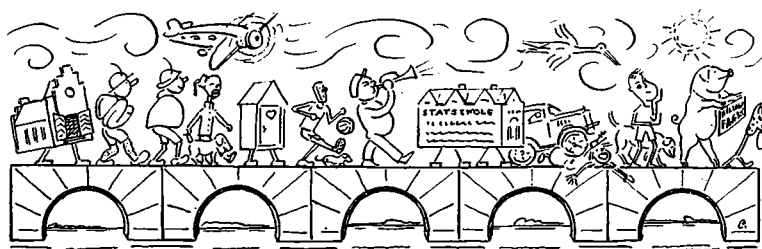
Skoleinspektør *V. O. Bjerre*, Dueholmskolen: — Jeg ønsker en eventyrlig skole på Dueholmskolen, jeg ønsker en bro over Sallingsund, — og jeg ønsker at mennesker må skønne på hinanden, dermed accept af medmennesket!

Fabrikant *Niels Hugo Petersen*, Ørding: Mere industri, — lavere skatteprocent, — broen!

Inspektør *Søren Kaagaard*, Rutebilstationen: En bro over Sallingsund, mere industri, og en rigtig rutebilstation.

Billedhuggeren *Erik Heide*, Flade: — Fri for sommer-

De gamle udgaver af Jul på Mors fra 30'erne var rig på illustrationer af Constantin Sørensen, hvilket gav heftet en »blæksprutte-agtig« karakter. Ofte måtte byens borgere lægge profil til stregerne i glimrende karikaturtegninger, eller en sprudlende fantasi gav sig udslag i vedstående fremtidsversion, hvor »Sallingsundbroen« lægger ryg til de nye tiders fremmarch. Læg mærke til kæphesten i spidsen — og storken, dengang troede man på et stigende befolkningstal.

huse, *ingen Sallingsundbro*. Og vær god ved Nykøbing m. h. t. sanering og nedrivning af gamle huse — men det er vel for sent.

Formanden for Fællesorganisationen *Arne Jørgensen*: Jeg ønsker broen over Sallingsund, flere virksomheder og dermed flere arbejdspladser, og jeg ønsker, at der i fremtiden vil være flere, der flytter til Mors end herfra.

Planteavlskonsulent *Engelhardt Jensen, Tødsø*, der erklærer sig som talsmand for landbruget, håber og tror, at landbruget fremover vil være en væsentlig faktor for erhvervslivet på Mors. Ønsker, at der fortsat må være godt for mennesker at være på Mors — og at broen snart må være en realitet.

Måske er det for at glæde erhvervsrådets formand, at alle adspurgte har fremsat ønsker, der berører egnsudvikling. For hvad glæde og hvad nytte var det til, hvis det arbejde, et erhvervsråd søger at udføre, ikke var i overensstemmelse med et flertal af befolkningens ønsker. Dragtes der sammenligninger mellem 1937 og 1971 er det de store sager som Sallingsundbroen og beskæftigelsen, der går igen, mens irritationsmomenterne som løsgående hunde og stigende flæskepriser i 1971 er af sekundær betydning. I 1937 stod man foran en tid med en vis opgang, der kulminerede omkring 1950. Fremsatte prognoser om betingelserne for øen Mors i de kommende år tvinger folk til at tænke i linier, der angår helheden. Og det gavner

helheden, at øen tilføres flere arbejdspladser, så gennemsnitsindkomsten hæves, og vi derved bliver flere om at betale den skat, der er nødvendig for at holde øen på et stade, der gør det attraktivt at bo på Mors.

Morsø erhvervsråd søger til stadighed at finde emner blandt udflyttende firmaer, der er egnede for etablering på Mors, og vi anmoder morsingboerne om at anvise os emner blandt de firmaer, man måtte have kontakt med. Her er god plads til flere, og det er mit håb, at man ved velovervejet planlægning formår at omstille øen Mors til en form for industrisamfund, hvor den industrielle fremgang ikke sætter det gode særpræg over styr.

Skulle jeg til slut blive anmodet om selv at fremsætte fremtidsønsker for Mors, kan jeg ikke gøre det anderledes, end det allerede er gjort foran: Bro, flere arbejdspladser og bevarelse af trivselsmulighederne. — Jo, måske endnu et ønske: At folk på Mors i fremtiden må have held til at få deres ønsker opfyldt!

Jakob Nyborg,

fmd. for Morsø Erhvervsråd.

morsø bogtrykkeri

NIELSEN & NYBORG

Havnegade 11 . Nykøbing M . tlf. 72 00 28

GRUNDLAGT 1855 SOM „MORSØ AVIS“

Sneflokke kommer vrimlende

Af Gerda Hegnet Bach

Engang var det frygteligt spændende, om Åkjærs stemningsfulde vintersang blev virkelighed til jul, næsten før det blev lyst, fløj man ud af fjerene og kiggede søvndrukken gennem ruden — i håb om »det knyger ud af himlene«.

Men der kom en tid, hvor hvid jul var uvelkommen for den, som var langt borte fra hjemmet, sæt nu, det var håbløst at begynde rejsen, måske sidde fast under denne, selv om sneploven pløjede tappert væk af snemasserne, mens lokomotivet pustede og stønnede. Mærkeligt med de forskellige rytmer i hjulenes sang henover skinnerne: hjem til Mor, hjem til Mors — hjem til Mor og Mors, på hjemrejsen altid det samme tema — uden at melodien blev ensformig, derimod lød den helt anderledes på tilbagereisen.

Engang sang jeg julestemt ind i billethullet: En retur — Nykøbing Mors! Man havde formodentlig bemærket stoltheden i min stemme, for pludselig dukkede et polisk ansigt frem bag glasset: En retur, Nykøbing, Månen! Vi lo begge opstemte — lidet anende, at i løbet af en årrække skulle mennesker betræde planeten.

Ind under jul meldte hjemveen sig altid, så var det ikke let at løsrive sig fra et udstillingsvindue, hvor der blev reklameret med Morsø Støbegods, ligeledes var det hårdt at se en restaurant skilte med Limfjords østers, selv om man ikke kunne lide disse.

Jeg husker én af mine første julerejser fra Odense. Det var under 1. verdenskrig med ganske få tog ved overfyldte perroner, nogle rejsende blev altid efterladt — med løfter om særtog, dog hvornår?

Sallingsund færgesfart

*Overfart
hver hele og halve
time*

Feggesund færgesfart

*Overfart
hver hele og halve
time*

Kun fra 7-24

Give gaver
gå til guldsmed ...

Cortsen

Nykøbing Mors
telefon 72 11 33

Husk **film og
blitzpærer**
til julefotografering

Morsø Boghandel

v. Aage Platz
Algade . telefon 72 03 10

Min bror skulle komme fra København, så vi ville prøve at finde hinanden. Da toget kom larmende, stod han på en platform og viftede med sin hvide studenterhue, dengang var det nemlig ikke umoderne at bruge en sådan.

Je gstyrtede af sted og smuttede op på togets øverste trin, men blev så, under rappe skældsord, hevet ned af en meget kraftig dame. Måske på grund af min behændighed kom jeg igen op, lidt tovtrækken blev der mellem samme dame og min bror, inden han fik mig i sikkerhed, og der blev meldt afgang.

Hvad gjorde det, togene var kolde, og at vi stod tæt pakkede på gangen — nu gjaldt det kun om at komme hjem til jul. På samme rejse besvimed en dame ud over de nærmest stående, hun kunne simpelthen ikke falde til gulvet for trængsel, men så blev der sørget for siddeplads til hende.

Når vi kom fra Viborg og nærmede os Skive, var der god plads — herligt at entre Sallingtoget med dets sneglefart og idelige rangeringer, dette var dog for lænst afskaffet, da vort dejlige tog blev taget fra os.

Ofte var passagererne både trætte og forfrosne ved ankomsten til Glyngøre — alt sønmen uden betydning, man smuttede bare ned i kahytten — salonen — eller hvad det benævnes, her var nærmest kongeligt udstyret med skinnende lak og rødt plyds.

Snart kom det uforglemmelige øjeblik, da vi skulle høre den hjemlige lyd af træ og knasende småsten, når

landgangsbroen blev sat til i Nykøbing. Heller ikke denne tone skal vi mere opleve, men på grund af den forestående jul skrinlægges misstemningen.

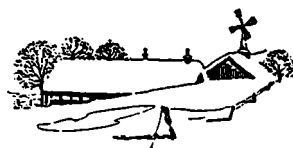
Julen er en højtid for sig, hvert år fornemmer vi den forunderlige betagende varme i sindet, og kirken får en dragende magt over os.

Ellers skrives og tales meget om kirketjenesten — både hvad forkyndelsessproget og salmer angår, dog ville vi bestemt høre et ramaskrig, om man omskrev det sædvanlige evangelium: Men det skete i de dage, at en befaling udgik fra Kejser Augustus, at al Verden skulle skrives i Mandtal.

Ligeledes holder vi af vore kendte julesalmer:

*Kirke, du er vort Bethlehem,
og alle små derinde
efter som det er sagt til dem,
skal deres frelser finde
med juledags evangelium
i hjertekammerets krybberum.*

(Grundtvig).

» DET GAMLE NYKØBING MORS «

- en bog alle, der holder af Nykøbing, bør eje

ET FORNEMT BILLEDVÆRK -

der fortæller om Nykøbing fra 1884 til 1914 i tekst og billeder. - Smuk gengivelse af de gamle originale fotografier i offsettryk på krideret papir. Solid indbinding - håndheftet.

Særprægede og smukke vignetter af billedhugger *Erik Heide* - udført efter de gamle Nykøbingborgeres bomærker på stolestaderne i den nedbrudte Sct. Clemens kirke.

Den gode gaveidé til enhver morsingbo, det være sig på Mors, i det øvrige Danmark eller udlandet. Begrænset oplag - det er klogt at sikre sig!

PRISEN FOR BOGEN ER KUN KR. 29,85

Tre små trolde

(Eventyr for børn i fem-seks års alderen)

Ude i en stor, tæt skov boede tre små trolde: Bam, Tjim og Flom. De havde små horn, som dog næsten ikke kunne ses, fordi de havde et purl af hår, som vist aldrig var blevet redt ordentlig igennem. Troldemor havde godt nok en stor kam med nogle spidse tænder, men hvis hun kom for at rede deres hår, flygtede de hylende ud og gemte sig i skoven. De skulle ikke »fricaseres«, råbte de. De havde ikke lært at sige »friseres«.

Selv om de aldrig havde været henne, hvor menneskene bor, var de dog forfærdelig nysgerrige efter at få noget at vide om menneskene, men de var bange for dem. Nu gik der gennem skoven en vej, hvor menneskene kørte med deres biler. Så meget vidste de tre små trolde, og de tænkte, at de ved at kravle og kravle nok kunne komme til den vej, men troldkællingen havde forbudt dem at nærme sig til noget sted, hvor der var mennesker.

Alligevel, de kunne ikke modstå deres nysgerrighed, og nu var de næsten henne ved den forbudte vej, og de kunne høre, at bilerne suste forbi. De lå skjult i buskene, så at ikke de slemme mennesker skulle se dem, for hvad ville så ske. Det turde de slet ikke tænke på. Så kom de vel aldrig hjem til deres mor, og selv om hun var en troldkælling, så var de alligevel helt godt tilfreds med hende. Det vil sige, de kunne skam godt finde på at sige både grimme ord som »Flomme«, »Gamle Mær« og »Torskepandekage« til hende, når de var rigtig grimme, og række tunge og skære ansigter, hvis de var helt vilde, men så-

dan er nu trolde engang, og det er der vist ingenting at gøre ved.

Nu lå de der og lurede, og tilfældigvis standsede en bil op, idet der her var en parkeringsplads. Det var en familie, der ville drikke en kop kaffe i skyggen af de høje træer. Bilen holdt stille, men stod og brummede svagt i tom gear, og det var næsten det, troldene var mest bange for. Flom hviskede: »Hvorfor står den sådan og spinder som en kat?« Men det vidste de andre jo heller ikke, men de troede med deres lille troldeforstand, at bilen var lisså levende som de selv. De så på lygterne og troede, det var øjne, og pludselig lød der et vældigt trut fra tudehornet.

Det var for meget for de små trolde, de troede, bilen havde set dem og nu ville tage dem, og de for afsted. De ville hjem, hjem til mor, hjem til hulen, hvor ingen slemme mennesker var. Her var de i livsfare, nu forstod de, at deres mor havde ret, når hun rådede dem til aldrig at komme hen, hvor der var grimme, grimme mennesker.

Julegaven for hele familien

B&O - for den kreds,
der diskuterer smag
og kvalitet før prisen

Gå til radiofagmanden -
alle reparationer udføres
på moderne værksted

	for	nu
BEO MASTER 3000	kr. 2.460,-	2.055,-
BEO VOX 2600	kr. 585,-	465,-
BEO VOX 2600	kr. 585,-	465,-
	kr. 3.630,-	2.985,-

Vesterbro Radio Chr. Sørensen, Vesterbro 17, telefon 72 08 85

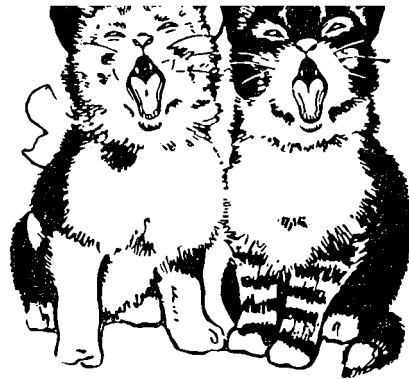
Fy - slemme, slemme kat

Tror I så ikke, at den grå kat blev grebet på fersk gerning, netop som den var ved at ta' små kyllinger. Ah, ja, de søde, små kyllinger, den ene var virkelig kønnere end den anden, det var slet ikke let at sige, hvilken der var aller kønnest.

»Jeg vil ha' den gule«, sagde lille søster. »Næ, jeg tror nu, den lille sorte er kønnest«, sagde lille Kristen, »se, der er to brune«, sagde Anna, og lille bitte Kis sagde: »Mig osse ha' en«. Så ville de større børn fange en kylling til lille Kis,, men så kom mor og sagde »nej, I må ikke tage ved dem, og lille Kis da slet ikke, for så dør sådan et lille kræ; det tåler ikke så meget, men vi kan godt fornøje os over dem, det dør de ikke af«.

Oh hønen klukkede og klukkede i et væk, trippede nervøs omkring, for den måtte jo heller ikke træde på sine små, det ville den da nødtigt, kluk, kluk, i en evindelighed. Det var sådan, at børnene morede sig lidt over den, den løftede ligefrem benene så højt, at den lignede en danserinde. Nå, alt får en ende, også beskuelsen af de søde kyllinger, og lidt efter var hønen ene om at passe sine små, og den vankede hid og did for at finde noget, som både den selv og kyllingerne kunne lide. Herved kom den hen i nærheden af ladedøren, og her sad den grå kat i ro og mag, men da den så de små, søde, lækre kyller-pyller, vågnede den pludselig helt op, den var slet ikke søvngig mere, den var faktisk lysvågen, den dukkede sig, den lå på spring.

Blandt de små kyllinger var der også en musegrå, og det var måske dens kulør, der gjorde, at katten valgte den som offer, i hvert fald gjorde mester musefanger et vældigt spring, og den grå kyllings dage var talte. Mis forsvandt skyndsomst med sit bytte ind i den mørke lade, det kom netop karlen Jens og så.

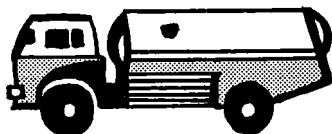

Den sørgelige nyhed bredte sig hurtigt, og nu faldt dommen over den slemme kat. Der var kun en mening, nemlig, at katten skulle bøde med sit eget liv for sin misgerning, og det blev tillige bestemt, at døden skulle ske ved drukning, nemlig sådan, at katten skulle puttes i en sæk og kastes ud i den nærmeste mergelgrav. Til at udføre dette dystre stykke arbejde valgtes drengen Ole, som fandtes at være stærk nok til at bære katten i sækken + en sten, som skulle være tung nok til at trække misdæderen ned til gravens bund.

Alt blev gjort som planen lød, og Ole baksede sig ned til mergelgraven og kastede med de sidste kræfter katten ud i dybet. Der steg nogle bobler op, og Ole kunne med velforrettet sag vende næsen hjemad, hvad han da også gjorde.

Han var dog ikke kommet ret langt, førend han så noget, som han ikke så snart glemte: I skarp trav løb en dyngvaad kat forbi ham i retning mod hjemmet. Nå, det var dog sært, den kat kendte han ikke, — eller, jo, det var jo den grå kat, der lige var blevet druknet, eller skulle have været det, — men levende var den. Om nu dommen havde været uretfærdig eller sækken havde været for rådden, eller . . . ja, det kan man gætte på.

BP fyrings- olier

DERES DIREKTE OLIELEDNING

BP MORSØ DEPOT
Gunnar Mark

Øster Jølby . tlf. (07) 74 13 05

**Gaver . Køkkenudstyr
Glas . Porcelæn . Belysning
Køleskabe**

**JØRGEN
BRANDT**

Rådhusvej
Nykøbing Mors
tlf. 72 04 00

Ny forretning

**Brandts
Center**

Jernbanevej
Nykøbing, tlf. 72 04 00

**Isenkram . Værktøj . Hobby
Sport . Landbrugsartikler**

på pinde for ridefogeden på Glomstrup og endda risikere at få prygl eller blive sat i hundehullet. Nu ville amtmænden sende bud i land og rige for at de kunne få lige kår med de fastboende.

Ved det d. 14. februar 1873 med amtsrådets udvalg (Breinholt, Dalgård og Knudsen) afholdte møde angående anlægget af en dæmning over Ager Vejle har undertegnede sogneråd indgået på at deltage i bemeldte vejanlæg.

a. Dæmningen og vejen udføres efter kaptajn Dalgas' forslag og plan. Forsåvidt angår ekspropriation af jord til vejen eller materiel til dæmningen, foranstaltet sognerådet på forlangende dette.

b. Amtet foranstalter alt fornødent vedkommende arbejds udførelse, ligesom det bestemmer, hvor vejen (dæmningen) bør lægges, og forlægger conditionerne, alt således at såvel arbejdet kan være færdigt og overgives til offentlig kørsel og afbenyttelse d. 1. september 1874.

c. Udgifterne ved dæmningens og vejbanens anlæg afholdes således: Fru Gjedde, Glomstrup, efter tilsagn 3000 rigsdaler, Beboerne paa Agerø efter Tilsagn 600 Rdl., Restbeløbet afholdes med halvdelen af Kommunen, Halvdelen af Amtet.

Iøvrigt fremgår det, at sognerådet søger om et lån på 5000 Rdl., at Indenrigsministeriet begjærer en Erklæring om Sagen, at Sogneraadet garderer sig mod Udgifter udover 10 % af beløbet i Kaptajn Dalgas' plan. Til almindelig istandgørelse af dæmningen gjordes ejendommene på Agerø pligtige, hvilket er påført skøderne.

Dæmningen kom ikke til at gå ud fra Færegården, men et par hundrede meter længere vest på. Jorden fik man på den måde, at man gravede ned ved begge sider af linien, hvor dæmningen skulle ligge. Herved fremkom dybe grave, men derved skete ingen skade, dæmningen har vist sig at være solid nok. Der er aldrig sket egentlige brud på den, selv om visse uvejrstorme har været truede nok.

Sognerådets medlemmer har underskrevet protokollen, og disse er: Forpagter i Karby præstegr. L. Sørensen (30 år), grd. Peder Chr. Krogh, Karby (49), husmd. i Sindbjerg Jens Houmøller (41), grd. Peder Chr. Støvlbæk, Hvidbjerg bjerg (45), grd. Laust Høllede, Nees (47), grd. M. C. Madsen, Torp (46), grd. Niels Karmann, Hvidbjerg (48), Ole Stephansen, Karby (46), grd. Niels P. Sørensen, Sindbjerg (33).

Ole P. Colding.

SIMON SCHØLER

elektro
installatør

Grønnegade 10

Nykøbing Mors

telefon (07) 72 06 58

Broderi
& Strik

Nordvestjyllands
største
specialforretning
i garn og broderier

Hold Dem til

VOLVO

den holder til Dem

Henning Dahl Pedersen

AUT. VOLVO FORHANDLER

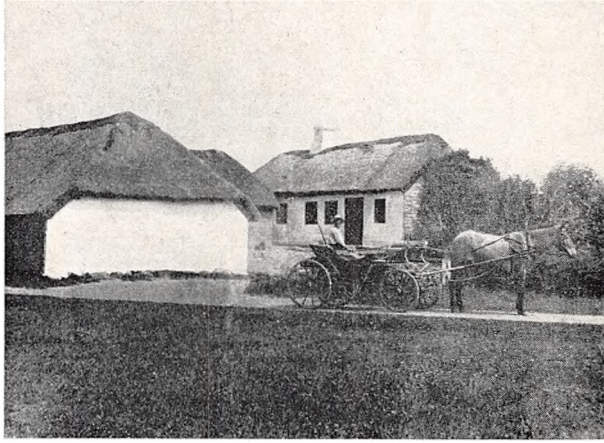
Vesterbro, Nykøbing M., tlf. 72 16 88 og 72 10 95

Lad Deres gæster
bo og spise på

Missionshotellet Bendix

telefon 72 00 44

BYENS FØRENDE - ÆLDST - STØRST - BEDST

Minder fra en svunden tid

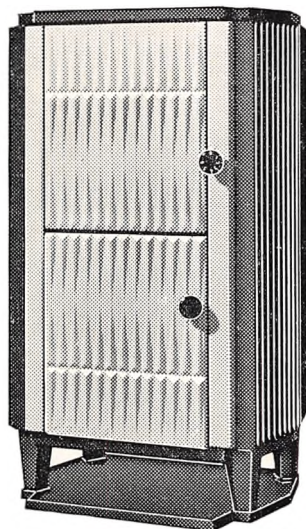
Af Kirstine Overgaard

Efter opfordrin skal jeg prøve at fortælle om min barndom og ungdom først i dette århundrede. Det var en tid med megen arbejde og nøjsomhed, en tid, hvor døgnet 24 timer var delt ind i to afsnit, et til arbejde, et andet til søvn. En tid, hvor ordet velfærd var et begreb, der var uopnåeligt.

Far og mor købte i 1889 en ejendom på ca. 14 tdr. søde i Torp. De fik den billig, fordi det var gamle bygninger, og der med gården fulgte en forpligtelse over for en aftrægtskone på 70 år, hun var blind. Far mente ikke, denne forpligtelse kunne vare længe, når man tog hendes høje alder i betragtning; men hun levede til hun blev 97 år.

Det blev altså en dyr forpligtelse, mine forældre dermed fik, desuden fik de en stor børneflokk, 13 ialt, så det kneb med at få føde og klæder til alle. Far var meget streng med, at der ikke måtte købes på kredit; han sagde: »Hvis vi først begynder at få kredit, hvor ender vi så med så stor en børneflokk«. Vi børn lærte at være glade for lidt, og vi lærte glæden ved at arbejde med for at holde hjemmet oppe. Drengene kom ud at tjene ved 9 års alderen, vi piger, når vi var konfirmeret.

Far handlede med kreaturer, som han opkøbte på markeder i Skive—Viborg og andre steder. Det var altid spændende, når han kom hjem og fortalte om sine oplevelser

morsø

OLIEOVN 1004

Morsø olieovn nr. 1004 er forsynet med en luftkontroller.
Farve: Olivengrøn med perlegrå forplade.

Brændstof: Gasolie eller petroleum.

AKTIESELSKABET

N. A. CHRISTENSEN & CO.

MORSØ JERNSTØBERI

NYKØBING MORS . TLF. (07) 72 13 00

fra den store verden. Dagen efter hjemkomsten ankom næsten altid en 12—14 kreaturer til vores lille gårdsplads, så der var trængsel, når der kom købere, mest mænd fra nabo-gårdene. Der blev snakket og handlet, og alle skulle have kaffe, så mor havde travlt, det var en selvfølge, at vi børn hjalp til overalt; men det var livlige dage, som vi alle glædede os til. Mor malkede de fremmede køer, og vi piger skulle også, men det var altid med stor frygt, og det mislykkedes ofte for os, vi kendte jo ikke køerne, og de kendte ikke os..

Jeg husker den fred og hygge, der var de aftener, hvor mor sad ved stoppekurven, og vi børn var beskæftigede ved småting; så skulle vi synge for hende, og det gjorde vi gerne, for så glemte mor at sende os i seng. Og vi syntes, at det var så voksen at være længe oppe.

Det var også højtidelige aftener, når vi var med mor i kirken til aftengudstjeneste. En af de få gange vi var med far i kirken, var sidst på efteråret, så havde han bedst tid; foråret og sommeren var han på rejse eller også arbejdede han derhjemme. Det var mørkt, når vi gik hjem fra kirken, og far fortalte os om stjernerne, karsvognen og andre stjernebilleder viste han os; sådanne ture glemmes aldrig.

Kort før jul samledes vi alle om stuebordet, og vi lavede hjerter, kurve og poser til at hænge på juletræet; det var en af årets glædeste aftener, vi sang og var spændte på den søde juletid. En anden aften lavede mor dejg, og vi børn havde travlt med at trille og skære nødder, derforuden lavede vi kagemænd, som var beregnet til og hænge på juletræet.

Lillejuledag satte far neg op til fuglene, og de største børn pyntede juletræet, de mindste måtte ikke se det, før det var tændt om aftenen. Sidst på eftermiddagen gik vi børn med far i kirken. Mor blev hjemme, og når vi kom hjem, fik vi en dejlig frisk suppe, steg og alt, hvad der hører julemad til. Efter maden gik vi rundt om træet og sang de gamle julesange, så det klang under det lave loft. Hvor var træet smukt, syntes vi, pyntet med alle de hjerter, kurve, poser og kagemænd, vi havde lavet, og så alle de lys. Vi fik nogle små julegaver, værdien var ca. 10—15 øre stykket, men hvor var vi glade og taknemmelige. Far læste juleevangeliet højt for os, og vi var grebne af højtiden, det var

højdepunktet, syntes vi. Derefter spillede vi om nødderne, og legede til langt ud på aftenen.

Da jeg var 14 år, skulle jeg ud og tjene; jeg husker, at far han sagde: »Hvad der end møder dig af godt og ondt — svar altid vel — sig det, som det er — hold dig til sandheden, gør arbejdet så godt du kan, og du skal se, det går dig vel«.

I den første plads fik jeg 80 kr for 1½ år; lønnen blev dog større, efterhånden som jeg blev ældre, i de senere pladser, jeg havde. Jeg havde i min ungdom en del pladser rundt om i landet; jeg ville se og lære noget. En plads husker jeg særlig, det var hos fabrikant Hejn i Kerteminde. Søster Marie og jeg rejste hjemmefra kl. halv fem om morgenen og var i Kerteminde ved 8 tiden om aftenen, godt trætte og sultne. Da vi kom til det store og smukke hus, hvor fruente tog imod os med en bemærkning om, at hvis vi var sultne, kunne vi lave os en kop te, men der var intet spiseligt i huset; familien havde ikke haft pige i huset gennem længere tid, og havde derfor spist på hotel. Vi to sultne piger fik at vide, at fruente inden vi drak te gerne ville vise os huset og forklare os arbejdet.

Jeg skulle opholde mig i køkkenet og lave mad, Marie servere maden inde i den store spisestue, hvor der var et bord med plads til 30. Til daglig sad kun familien ved det store bord, fruente, herren og 2 børn.

Vi to bondepiger var meget benøvet over al den fornemhed, vi syntes, at vore sko blev væk i de bløde tæpper, der i alle stuerne gik fra væg til væg. Vi kom rigtigt nok i lære, jeg med en grydeske, Marie med at servere, hun skulle holde både fade og skåle for hver enkelt, mens de tog deraf.

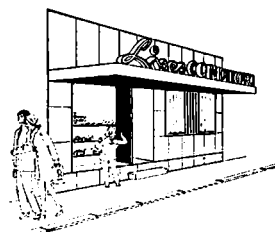
Efter denne plads kom jeg til en god plads i Odense, hvor jeg blev behandlet som et medlem af familien. Derefter tog jeg på Vejstrup højskole, der ligger smukt mellem Svendborg og Nyborg. Efter dette lærerige ophold drog jeg igen til Mors, — ungdomstiden var forbi.

Kirstine Overgaard.

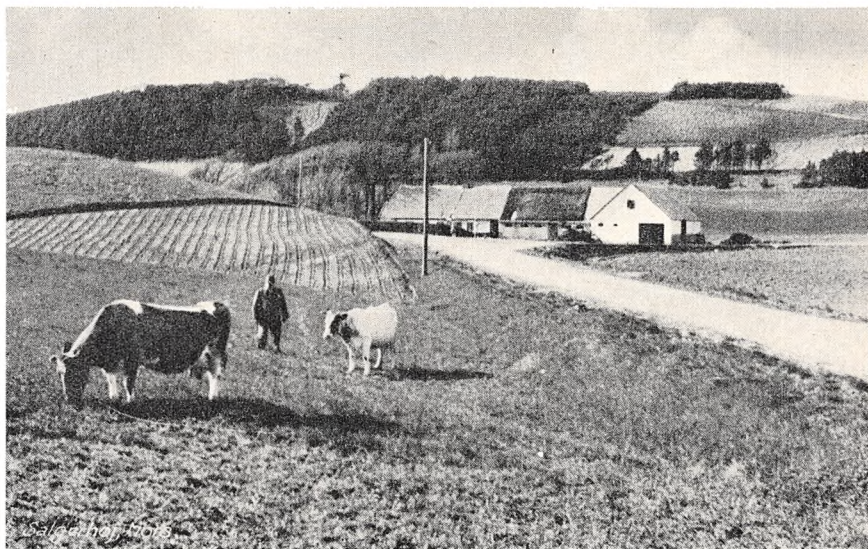
Lises **CONDITORI**

TELEFON (07) 72 11 25 . ALGADE 25 . 7900 NYKØBING MORS

Fest på Salgjerhøj

Af Vald. Henriksen

Det var i året 1892 — det var søndag. Jeg stod ved vestenden af mit barndomshjem, hvor den store flade kampesten lå op mod gavlen; det var min fars plads om aftenen, når han sad og læste »ugens nyheder«, som var det eneste blad, vi fik; det kostede kun 1 kr. pr. kvartal. (Stenen ligger nu på mine forældres grave på Flade kirkegaard).

Huset lå i kanten af Frøskær, et bøsseskud fra fjorden. Der var en skøn udsigt, jeg kunne se Thisted og hele Thylandssiden og Hylbjerg på nordsiden; jeg syntes, at det dannede en port, hvor sejskibene gik og kom. Det var sjældent, vi så et dampskib.

Efter at have kastet et blik ud over fjorden gik jeg over lyngbakkerne, som havde ligget således uden et eneste træ i århundreder, til Salgjerhøj. Det var jo i dag, der skulle være fest på højen, der havde været travlhed fra morgenstunden, der var bl. a. rejst et telt, hvor man i det varme vejr kunne købe forfriskninger.

Mælkehandler Jens Haaning, der var født i Flade, kom fra Nykøbing med sine 6 sønner, de skulle spille til dansen. De dannede et hornorkester, der var sammensat således, at hornenes størrelse afhang af sønnernes alder, den mindste på 12 år, Just, (senere mejeribestyrer på Dueholm Just Haaning) spillede på det mindste horn, og faderen på det største. Det var mest folkemelodier, der blev spillet, og det lød kønt, syntes jeg. Da orkestret hen under aften

tog hjem, fik de et hjerteligt hurra med på vejen (det var nok også den eneste betaling, de fik).

Den gamle Niels Rytter var også tilstede, han havde i krigen 1864 fået sit ene ben ødelagt og var meget dårligt gående. For at tjene til livets ophold havde han af herredsfogden fået tilladelse til at optræde ved fester og markeder. Han var meget fingernem og havde selv lavet Garibaldi, som han optrådte med.

På et brædt var der malet et brystbillede af en militærperson, som han kaldte Garibaldimanden. Garibaldi havde bevægelige arme og hænder, som Niels styrede ved hjælp af ståltråd, når han stod bag ved figuren, der var opstillet på et bord. Garibaldi rakte hånden frem mod de forbi-passerende, og når de lagde en skilling deri, svingede hånden og lagde mønten i et dertil indrettet rum. Samtidig ringede en klokke. Jo større mønten var, des mere klokkeklang. Vi drenge prøvede at narre Garibaldimanden ved at lægge sodavandspropper eller små sten i hans hånd, men hånden var indrettet således, at den kunne smide det uønskede væk.

Jeg vil slutte med at fortælle, at Niels Rytter havde to sønner, Jakob og Jørgen; den sidstnævnte blev smed og arbejdede i mange år hos smedemester Skaarup, der havde værksted på havnen. Jørgen, der havde efternavnet Nielsen, var far til forfatteren Axel Sandemose.

GRÆSFRØ

PLÆNEGRÆSFRØ

KLØVERFRØ

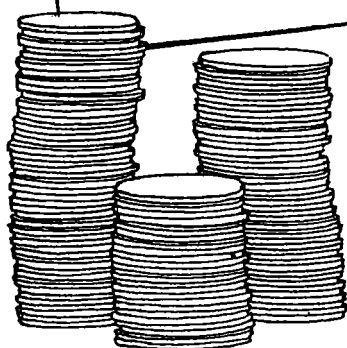
- øens frøfirma

ROEFRØ

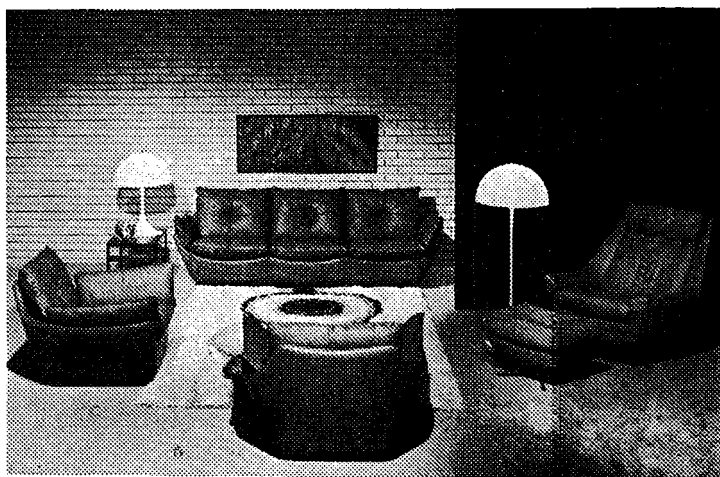
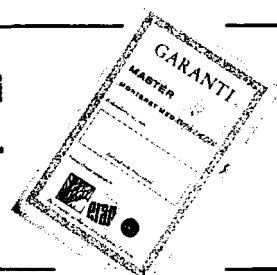
Julegaven til hele familien

En kraftig, gedigen hvilestol - en smart, elegant lænestol - møbler til de unges værelse - den lille lejlighed - fritidsboligen, eller går De med en drøm om en stue i ægte læder.

vi gi'r dem
råd til
at bo rart

Alle ERAN-møbler er med skriftlig garanti og varedeklaration, og De får korrekt vejledning om kvalitet og vedligeholdelse.

I årets ERAN-møbelhåndbog får De gode møbelråd måned for måned, og der er afsat plads til Deres notater dag for dag.

Har De ikke modtaget den med posten, kan den afhentes ganske gratis i vor forretning

De får råd og ERAN-boligservice hos os, og De er altid velkommen til en uforbindende møbelsnak.

SIXHØJ & JENSEN

Vestergade 4 . 7900 Nykøbing Mors . telefon (07) 72 04 01 . Se udstillingen i Grønnegade

**Spar
i skat**

**Spørg
SPAREKASSEN**